

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 5 - 6 października 2017 r.

na kierunku *Ekonomia*

prowadzonym

w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie

Warszawa, 2017

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	7
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	7
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	7
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	11
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	13
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	21
Dobre praktyki	23
Zalecenia	23
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	27
Dobre praktyki	28
Zalecenia	28
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	31
Dobre praktyki	31
Zalecenia	31
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	31
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	31
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	33
Dobre praktyki	33
Zalecenia	33
Brak	33
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	33
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	33
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	34
Dobre praktyki	35
Zalecenia	35

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia.....	35
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium	35
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	37
Dobre praktyki.....	37
Zalecenia	38
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	38
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	38
Dobre praktyki.....	40
Zalecenia	40
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	40
Załączniki:.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Marek Lisiński, członek PKA

Członkowie:

1. Prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA
2. Prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA
3. Izabela Kwiatkowska-Sujka – ekspert PKA ds. postępowania oceniającego
4. Damian Bąbel – ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *Ekonomia* prowadzonym w Szkole Głównej Handlowej (SGH) w Warszawie została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA) w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. Dotychczas PKA dokonała oceny na kierunku *Ekonomia* w roku akademickim 2010/2011. W wyniku ostatniej przeprowadzonej oceny (ocena pozytywna, Uchwała Prezydium PKA z 2011 r.). PKA sformułowała zalecenia, które zostaną przedstawione w dalszej części raportu i które – jak ustalono w trakcie wizytacji – zostały częściowo zrealizowane

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający (ZO) PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Kolegiów realizujących zajęcia na kierunku *Ekonomia*, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, pracownikami Uczelni, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyki, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów, Biura Karier. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitacje zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

(jeśli kierunek jest prowadzony na różnych poziomach kształcenia, informacje należy przedstawić dla każdego poziomu kształcenia)

Nazwa kierunku studiów	Ekonomia	
Poziom kształcenia	Studia pierwszego i drugiego stopnia	
Profil kształcenia	Ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	Stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	Obszar nauk społecznych	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	Dziedzina: Nauki Ekonomiczne Dyscyplina: Ekonomia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	Studia pierwszego stopnia, stacjonarne – 6 semestrów – 180 punktów ECTS Studia drugiego stopnia, stacjonarne – 4 semestry – 120 punktów ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	Analiza makroekonomiczna (I/II) Analiza mikroekonomiczna (I/II) Ekonomia teoretyczna (II) Quantitative Economic Methods (Erasmus Mundus)	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	Studia pierwszego stopnia - licencjat Studia drugiego stopnia - magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	64	
Liczba studentów kierunku	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
	146	82
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	Studia pierwszego stopnia	Studia drugiego stopnia
	2100 (I st.) 720 (II st.)	1246 (I st.) 434 (II st.)

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	Wyróżniająca
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	Wyróżniająca
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów w obrębie, którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadawalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu, do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

1.1. Koncepcja kształcenia

1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów

1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, najstarsza uczelnia ekonomiczna w Polsce, funkcjonuje w ramach nietypowej, dla podmiotów szkolnictwa wyższego, struktury organizacyjnej. Studia wyższe I oraz II stopnia prowadzone są wspólnie przez wszystkie kolegia, co oznacza, że uczelnia przejmuje rolę podstawowej jednostki organizacyjnej. Kształcenie studentów, w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, odbywa się w ramach Studium Licencjackiego i Studium Magisterskiego. Na studia I stopnia w języku polskim rekrutacja odbywa się na uczelni, a kierunek wybiera się do końca pierwszego roku nauki. Na II stopień przyjęcia są już na dany kierunek studiów. To wszystko sprawia, że studia na kierunku *Ekonomia* prowadzone są wspólnie przez wszystkie kolegia. Takie rozwiązanie strukturalne ma istotny wpływ na przyjętą i realizowaną koncepcję kształcenia na kierunku *Ekonomia*.

Tożsamość kierunku jest determinowana bardzo dużym potencjałem kadrowym Uczelni, przyjętą dużą elastycznością realizacji programu kształcenia, przekładającą się między innymi na bogatą ofertę zajęć, także w językach obcych oraz indywidualizacją ścieżki studiów jak również wybór wykładowcy w ramach danego przedmiotu. Jeśli do tego dodamy największą bibliotekę ekonomiczną w kraju, którą posiada SGH, rozległą, ciągle rozwijaną współpracę z wieloma uczelniami i instytucjami międzynarodowymi oraz podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, co stwarza studentom duże możliwości udziału w programach wymiany, jak i w pozyskiwaniu miejsc praktyk, to poznamy czynniki, które przesadzają o istotnym wyróżniku koncepcji kształcenia wśród polskich uczelni ekonomicznych.

Tak opisana tożsamość kierunku *Ekonomia*, która składa się na koncepcję kształcenia zgodna jest z misją i strategią Uczelni. Zgodnie z misją SGH zmierza do nadania swej działalności akademickiej wymiaru europejskiego. W nauczaniu i wychowywaniu Szkoła dąży do przekazywania najnowszej wiedzy, umiejętności rzetelnej pracy oraz odpowiedzialności wobec społeczeństwa, a w badaniach naukowych kieruje się szacunkiem dla prawdy oraz pożytkiem społecznym. Uczelnia kształci i prowadzi badania w zakresie ekonomii oraz nauk o zarządzaniu, korzystając z dorobku innych nauk społecznych.

W prowadzonej działalności i realizowanych celach strategicznych kluczowe znaczenie dla rozwoju SGH ma jej pozycja konkurencyjna w poszczególnych obszarach jej aktywności. Aby stać się pełnoprawnym partnerem w obrębie wspólnej, europejskiej przestrzeni edukacyjnej i badawczej, SGH zmierza do osiągnięcia najwyższego standardu w dydaktyce, w badaniach naukowych, w związkach z praktyką gospodarczą oraz w bazie materialnej. Koncepcja kształcenia na kierunku *Ekonomia* wpisuje się we wszystkie wyznaczone w misji i strategii obszary oraz w cele strategiczne SGH.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Ekonomia* w pełni umożliwia realizację celów Polityki kształcenia w SGH. Sprowadza się to do możliwości osiągnięcia:

- wysokiej jakości kształcenia, stwarzającej absolwentom jak najlepsze warunki rozwoju kariery zawodowej,
- satysfakcji studentów, absolwentów i ich pracodawców z rezultatów kształcenia,

- wysokiej pozycji konkurencyjnej SGH na rynku edukacyjnym,
- ciągłego doskonalenia procesu kształcenia czy promowanie kultury jakości.

Projakościowa działalność, realizowana w ramach Polityki kształcenia, skutkuje wysokim poziomem merytorycznym i dydaktycznym wykładowców, międzynarodową porównywalnością programów kształcenia, monitorowaniem przebiegu procesu kształcenia i karier absolwentów.

Koncepcja kształcenia na kierunku *Ekonomia* zakłada, że absolwenci będą wyposażeni w kompetencje odpowiadające potrzebom gospodarki i oczekiwaniom rynku pracy.

Studia I stopnia dają dobre podstawy teoretyczne i metodyczne do podejmowania dalszych studiów oraz wiedzę, umiejętności i kompetencje umożliwiające podjęcie pracy na stanowisku specjalisty-analityka w różnego typu przedsiębiorstwach, instytucjach, jednostkach administracji lub pracy na własny rachunek.

Studia II stopnia umożliwiają zdobycie zaawansowanej wiedzy z zakresu ekonomii i dyscyplin komplementarnych oraz rozwijają umiejętności przydatne do pracy na stanowiskach analitycznych i kierowniczych w dużych przedsiębiorstwach, organach administracji publicznej, banku centralnym, oraz w instytucjach i organizacjach zajmujących się badaniami nad gospodarką. Absolwenci są przygotowani do studiów doktoranckich, jak i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Student, zarówno na studiach I jak i II stopnia może tworzyć indywidualny program studiów wybierając taki zestaw przedmiotów, który wynika z jego indywidualnych zainteresowań i przyszłej ścieżki awansu zawodowego.

Koncepcja kształcenia została opracowana przez Radę Programowo-Dydaktyczną. Przy jej projektowaniu i opracowaniu wykorzystano wnioski z realizacji standardów kształcenia oraz analizy programów w wiodących uczelniach europejskich, dokonanej przez Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych SGH. Opinie interesariuszy zewnętrznych (np. z badania pracodawców), w tym członków Rady Konsultacyjnej Partnerów Korporacyjnych wykorzystywane były do modyfikacji treści przedmiotów i metod ich realizacji. Część programu kierunku podlegała bardzo wnikliwej analizie (i modyfikacjom) w procesie jego kwalifikowania z programami najlepszych ekonomicznych uczelni europejskich (m.in. z CEMS, sieci QEM – *Models and Methods of Quantitative Economics*). Wszystkie te przedsięwzięcia zapewniły opracowanie programu kształcenia charakteryzującego się interdyscyplinarnością nauczania, jak i wzbogacaniem oferty dydaktycznej zajęciami prowadzonymi wspólnie z praktykami.

Analiza i ocena koncepcji kształcenia na kierunku *Ekonomia* pozwala wskazać takie jej składniki, które można uznać za oryginalne i nowatorskie w odniesieniu do standardów realizowanych na innych uczelniach, o podobnych celach i zakresie kształcenia. Dotyczy to zwłaszcza bardzo dużego potencjału kadrowego Uczelni, bogatej oferty zajęć, także w językach obcych, dużej elastyczności realizacji programu kształcenia, indywidualizacji ścieżki studiów, wyboru wykładowcy w ramach danego przedmiotu, największej i bardzo dobrze zaopatrzonej biblioteki ekonomicznej w kraju, rozległej, ciągle rozwijanej współpracy z wieloma uczelniami i instytucjami międzynarodowymi czy podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Na zasadzie synergii otrzymujemy taki system czynników, które przesądzają o istotnym wyróżniku koncepcji kształcenia wśród polskich uczelni ekonomicznych.

1.2.

Kolegia SGH uczestnicząca w prowadzeniu kierunku *Ekonomia* mają kategorię A+ lub A. Znacząca część prowadzonych w Kolegiach badań mieści się w dyscyplinie ekonomia i stanowi teoretyczną i metodologiczną podstawę dla kierunku *Ekonomia*.

Problematyka prowadzonych badań dotyczy większości subdyscyplin ekonomii i obejmuje spektrum problemów naukowych od zagadnień makroekonomicznych, w nich, m.in.:

teorię równowagi globalnej, cyklu koniunkturalnego, długookresowego wzrostu gospodarczego, główne problemy współczesnych gospodarek (m.in. innowacyjność, rozwój zrównoważony), handel międzynarodowy, rynki finansowe, europejską integrację ekonomiczną i walutową, sektor publiczny, systemy emerytalne czy ekonomię instytucjonalną, aż do specjalistycznych zagadnień dotyczących ekonomicznych aspektów funkcjonowania przedsiębiorstw na rynku, ich konkurencyjności, efektywności procesów naprawczych, czy też kwestii przedsiębiorczości rodzinnej.

Osiągnięcia naukowe, naukowo-badawcze i publikacyjne Kolegiów są obszerne, wielowatkowe i składają się na zbiór liczący kilkaset pozycji. Jego analiza potwierdza jednoznacznie wskazany powyżej zakres merytoryczny prowadzonych badań naukowych.

Analiza grantów realizowanych przez Kolegia SGH prowadzące kierunek *Ekonomia* wskazuje na ich bardzo pokaźną liczbę i różnorodność. W tym zestawieniu bardzo znacząca jest liczba grantów uzyskanych z NCN. Są też granty finansowane z funduszy europejskich i granty realizowane w języku angielskim. Wybrane wyniki badań publikowane są w czasopismach zagranicznych między innymi w: *Applied Economics Letters*, *Applied Economics*, *Economic Modelling*, *Journal of International Money and Finance*, *Dynamic Games and Applications*, *IMF Economic Review*, *Empirica*, *Post-Communist Economies*. Czasopisma te mają bardzo wysokie tzw. współczynniki wpływu (*Impact Factors*). Za osiągnięcia naukowe pracownicy naukowo-dydaktyczni Kolegiów uzyskiwali liczne nagrody, w tym Prezesa RM, MNiSW, Prezesa NBP, czy też Rektora SGH. Szczególnie aktywni na tym obszarze są pracownicy Kolegiów - Analiz Ekonomicznych oraz Gospodarki Światowej.

Niektóre z Kolegiów podejmują cyklicznie wykonywane badania naukowe znane i wykorzystywane powszechnie przez teoretyków i praktyków z dziedziny nauk ekonomicznych. Do takich należą: Instytut Rozwoju Gospodarczego, który co kwartał prowadzi badania koniunktury gospodarczej metodą testu na dużych próbach podmiotów gospodarczych, czy Instytut Gospodarki Światowej, co roku publikuje raport ekonomiczny oceniający konkurencyjność Polski na tle innych krajów. SGH wydaje także też serię ekonomiczną *Gospodarka Narodowa*.

Należy także podkreślić, że z zakresami badań naukowych bezpośrednio związane są specjalności prowadzone na kierunku *Ekonomia*. Rezultaty badań uwzględnia się również w treściach wielu przedmiotów, w tym autorskich. Niektóre zagadnienia objęte badaniami są też przedmiotem studenckich prac dyplomowych.

Trzeba również docenić osiągnięcia naukowe i naukowo-badawcze, których autorami współautorami czy współrealizatorami są studenci kierunku *Ekonomia*. Szereg z tych prac było prezentowanych w ramach publikacji i krajowych czy międzynarodowych.

W sposób szczególny wyróżniają się:

- SKN Finansów i Makroekonomii, w którym studenci są wydawcami Przeglądu Ekonomiczno-Społecznego, Prognoz Gospodarki Polskiej, Monitoringu Makroekonomicznego i autorami szeregu zamieszczanych w nich publikacji. Publikują także artykuły na portalu edufinanse.pl,
- SKN Ekonomii, którego aktywność skupia się, przed wszystkim, na indywidualnych pracach naukowych podejmowanych przez najzdolniejszych studentów,
- SKN Badań nad Konkurencyjnością, które w sposób szczególny rozwija mało upowszechniane formy aktywności studenckiej jak debaty oxfordzkie czy Lincoln-Douglas. Jest również współorganizatorem szkoleń dla młodzieży.

Godnym odnotowania jest uruchomiony na kierunku *Ekonomia*, jako rezultat doświadczeń i badań międzynarodowych, program Erasmus Mundus QEM Master. Od roku 2017/2018 będzie realizowana specjalność Quantitative Economic Methods, a projekt Jean Monnet Centre of Excellence ma wspierać edukację i badania w obszarze integracji europejskiej.

Reasumując należy z pełnym przekonaniem stwierdzić, że główne kierunki i problematyka badań naukowych prowadzonych przez Kolegia SGH, ze względu na ich różnorodność, zakres, poziom naukowy, publikacje w prestiżowych czasopismach, granty nagrody i awanse naukowe, ale także liczne sposoby wykorzystania wyników prowadzonych w Kolegiach badań naukowych zmierzających do doskonalenia programu kształcenia oraz szerokiego zdobywania przez studentów kompetencji badawczych, jak również uwzględnianie aspektów międzynarodowej i krajowej współpracy naukowej, które przekładają się na sposoby realizacji procesu dydaktycznego.

1.3.

Efekty kształcenia dla kierunku *Ekonomia*, wskazane w uchwale senatu uczelni, zostały przyporządkowane do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych oraz dyscypliny ekonomia. Szkoła Główna Handlowa, występująca, jako jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów, oparła koncepcję kształcenia na dwóch grupach efektów: ogólnouczelnianych i kierunkowych. Efekty ogólnouczelniane na studiach pierwszego stopnia są wspólne dla wszystkich kierunków studiów ekonomicznych prowadzonych w uczelni. Są one realizowane w ramach modułu przedmiotów wspólnych dla wszystkich studentów. Moduł ten ma charakter interdyscyplinarny i składa się z przedmiotów ekonomiczno-społecznych, matematyczno-statystycznych, prawno-politycznych i humanistycznych. Pozwalają one zdobyć uniwersalne podstawy teoretyczne i metodyczne do kontynuowania studiów na wybranym kierunku. Efekty te określono w Uchwale nr 667 Senatu SGH z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim prowadzonych na pierwszym stopniu studiów. Przyjęto 5 efektów wspólnych w zakresie wiedzy, 4 w zakresie umiejętności oraz 3 w zakresie kompetencji społecznych, wskazując odpowiednie ich odniesienia do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych.

Efekty kształcenia kierunkowego dla ocenianego kierunku studiów zostały określone w Uchwale nr 597 Senatu SGH z dnia 18 marca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów ekonomia o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na pierwszym stopniu studiów. Przyjęto 5 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 9 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia zostały w sposób prawidłowy odniesione do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów drugiego stopnia zostały wprowadzone Uchwałą nr 607 Senatu SGH z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów ekonomia o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na drugim stopniu studiów stopniu na kierunku *Ekonomia*. Przyjęto 8 efektów w zakresie wiedzy, 14 w zakresie umiejętności oraz 6 w zakresie kompetencji społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia zostały odniesione do większości spośród efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych. Tym samym została zapewniona spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszaru kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego kierunek ten został przyporządkowany.

Szczegółowe (przedmiotowe) efekty kształcenia zostały określone w sylabusach przedmiotów. Dla każdego przedmiotu przyjęto po kilka efektów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Wskazano powiązanie każdego z efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi. Efekty kształcenia zostały w szczególności opracowane dla praktyk zawodowych stanowiących element programu kształcenia na studiach pierwszego stopnia.

W zbiorze efektów kształcenia kierunkowego dla studiów pierwszego stopnia uwzględnione zostały efekty, które zapewniają studentom zdobycie pogłębionej wiedzy z mikro- i makroekonomii, z socjologii ekonomicznej, finansów publicznych i przedmiotów ilościowych, narzędzi służących do wybranych typów badań ekonomicznych. Uwzględniono także umiejętności niezbędne w działalności badawczej związane z identyfikacją problemów ekonomicznych, korzystaniem ze źródeł danych ekonomicznych i metod ich analizowania, interpretowania wyników. Z kolei dla studiów drugiego stopnia przyjęto efekty, które przewidują zdobycie przez studenta m.in. wiedzy z mikro- i makroekonomii na poziomie zaawansowanym, znajomość historii myśli ekonomicznej i prawa gospodarczego, zaawansowaną wiedzę z zakresu metod ilościowych w ekonomii, pogłębioną wiedzę nt. instytucji ekonomicznych oraz rozwoju społeczno-gospodarczego. Efekty w zakresie umiejętności przewidują, że absolwent umie stosować odpowiednio dobrany aparat analityczny w pracy badawczej, budować modele mikro- i makroekonomiczne, modele ekonometryczne i statystyczne, krytycznie analizować, oceniać i interpretować zjawiska gospodarcze i społeczne, zaplanować i zrealizować zadanie badawcze lub ekspertyzę, logicznie wyciągać wnioski oraz formułować sądy na podstawie danych z różnych źródeł. Wskazane efekty kształcenia realizowane są w ramach przedmiotów odpowiadających profilem tematycznym badaniom naukowym poszczególnych katedr i wykładowców (oferty autorskie).

Przyjęte efekty kształcenia w zakresie kompetencji społecznych przygotowują absolwenta do skutecznego komunikowania się i organizowania pracy w zespole. Uwzględniony w ramach efektów przyjętych dla ocenianego kierunku studiów zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zapewnia należyte przygotowanie do prowadzenia działalności badawczej.

Kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku studiów zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały dla odbiorców zawartych w nich informacji, w szczególności dla studentów i pracodawców. Dla sformułowania efektów kształcenia zastosowano terminologię odpowiadającą dziedzinie i dyscyplinom nauki, do których został przyporządkowany kierunek *Ekonomia*.

Realizacja planu studiów przy zastosowaniu przyjętych metod dydaktycznych stwarza realną możliwość osiągnięcia efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów. Sposób ich sformułowania pozwala na ich skuteczną weryfikację za pomocą metod określonych w sylabusach przedmiotów.

Programy kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia przewidują kształtowanie umiejętności językowych studentów. Na studiach pierwszego stopnia zgodnie z efektem kierunkowym K1A_U09 absolwent umie posługiwać się biegle dwoma językami obcymi, a jeśli jest absolwentem studiów niestacjonarnych - jednym językiem na poziomie zaawansowanym. Natomiast absolwent studiów drugiego stopnia zgodnie z efektem K2A_U1A umie biegle posługiwać się przynajmniej jednym językiem obcym.

Dla obydwu form kształcenia (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych) przyjęte zostały, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia te same efekty kształcenia.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego studenci kierunku *Ekonomia* wyrazili opinie, iż znane jest im zarówno pojęcie, znaczenie, jak i rola efektów kształcenia. Opis efektów kształcenia jest dostępny dla studentów w sylabusach po zalogowaniu się w systemie Wirtualny Dziekanat. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA wyrazili również opinię, iż efekty kształcenia są dla nich przejrzyste i zrozumiałe, są opracowane w sposób syntetyczny oraz zwięzły.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku *Ekonomia* pozwala wskazać takie jej składniki, które można uznać za oryginalne i nowatorskie w odniesieniu do standardów realizowanych na innych

uczelnian, o podobnych celach i zakresie kształcenia. Dotyczy to zwłaszcza bardzo dużego potencjału kadrowego Uczelni, bogatej oferty zajęć, także w językach obcych, dużej elastyczności realizacji programu kształcenia, indywidualizacji ścieżki studiów, wyboru wykładowcy w ramach danego przedmiotu, największej i bardzo dobrze zaopatrzonej biblioteki ekonomicznej w kraju, rozległej, ciągle rozwijanej współpracy z wieloma uczelniami i instytucjami międzynarodowymi czy podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego. Na zasadzie synergii otrzymujemy taki system czynników, które nie tylko przesądzą o istotnym wyróżniku koncepcji kształcenia wśród polskich uczelni ekonomicznych, ale również składają się na wyróżniająca się ocenę tego kryterium cząstkowego oceny jakości kształcenia.

Główne kierunki i problematyka badań naukowych prowadzonych przez Kolegia SGH, ze względu na ich różnorodność, zakres, poziom naukowy, publikacje w prestiżowych czasopismach, granty nagrody i awanse naukowe, ale także liczne sposoby wykorzystania wyników prowadzonych w Kolegiach badań naukowych zmierzających do doskonalenia programu kształcenia oraz szerokiego zdobywania przez studentów kompetencji badawczych, jak również uwzględnianie aspektów międzynarodowej i krajowej współpracy naukowej, które przekładają się na sposoby realizacji procesu dydaktycznego, zasługują na ocenę wyróżniającą.

Efekty kształcenia dla modułu przedmiotów wspólnych dla wszystkich kierunków ekonomicznych prowadzonych w Uczelni na studiach pierwszego stopnia oraz efekty kształcenia dla przedmiotów kierunkowych są dla obydwu poziomów kształcenia są spójne z efektami kształcenia określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego dla obszaru nauk społecznych w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego, do którego został przyporządkowany kierunek. Zastosowano odniesienia efektów kierunkowych do większości efektów obszarowych. Dotyczy to obydwu poziomów kształcenia.

Szczegółowe efekty kształcenia zostały sformułowane dla wszystkich przedmiotów ujętych w programie kształcenia i są spójne z efektami kierunkowymi. Spójność ta została wskazana w sylabusach przedmiotów.

W zbiorze efektów kształcenia ocenianego kierunku studiów uwzględnione zostały efekty kierunkowe i przedmiotowe związane z pogłębioną wiedzą i umiejętnościami niezbędnymi dla prowadzenia działalności badawczej w dyscyplinie nauki, do której został przyporządkowany kierunek. Realizacja tych efektów pozwala na przygotowanie studentów pierwszego stopnia do prowadzenia działalności badawczej, a na studiach drugiego stopnia do udziału w niej.

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia sformułowane są w sposób przystępny, z zastosowaniem terminologii odpowiadającej dyscyplinom nauki, do których przyporządkowano kierunek studiów. Sposób ich sformułowania pozwala na stworzenie skutecznego systemu weryfikacji stopnia realizacji każdego z efektów.

Zgodnie z obowiązującymi wymogami efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów są takie same dla obydwu ich form – stacjonarnej i niestacjonarnej. **Dobre praktyki**

Brak

Zalecenia

Należy rozważyć przyporządkowanie ocenianego kierunku studiów także do innych dyscyplin w ramach dziedziny nauk ekonomicznych, poza ekonomią, jak nauki o zarządzaniu oraz finanse. Uzasadnieniem takiej zmiany w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia jest realizacja w ramach modułu przedmiotów z zakresu finansów i zarządzania oraz w odniesieniu do obydwu stopni studiów stworzenie studentom dużej swobody wyboru przedmiotów, w tym z zakresu tych dwóch dyscyplin.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium

2.1.

Obecnie realizowane programy kształcenia zostały wprowadzone Uchwałą nr 431 Senatu SGH z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie programów i planów studiów pierwszego i drugiego stopnia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie obowiązujących studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2016/2017. Program studiów na kierunku *Ekonomia* pod względem jednostek dydaktycznych jest taki sam na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Różnice dotyczą jedynie wymiaru godzinowego.

Program studiów pierwszego stopnia obejmuje: ogólnouczeniowe przedmioty podstawowe (19, w tym 4 do wyboru) – realizowane w semestrach 1-3; przedmioty kierunkowe (11) – realizowane od semestru 4, przedmioty specjalizacyjne do wyboru, w tym z listy kierunku *Ekonomia*; praktykę zawodową; lektoraty z dwóch języków obcych na studiach stacjonarnych i jednego na studiach niestacjonarnych; zajęcia z wychowania fizycznego na studiach stacjonarnych i seminarium dyplomowe realizowane przez jeden semestr.

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych pierwszego stopnia przedmioty podstawowe realizowane są w wymiarze 690 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym w wymiarze 384 godzin w bezpośrednim kontakcie i 102 w e-learningu, przedmioty kierunkowe odpowiednio do wskazanych form studiów w wymiarze 420, 420 oraz 224 i 84 godzin, przedmioty do wyboru odpowiednio: 270, 390 i 208 godzin, lektoraty z języków obcych 480, 240, 96 i 24, wychowanie fizyczne 30, 30, 10, seminarium dyplomowe 30, 30, 24. Praktyka zawodowa dla wszystkich form studiów ma szacunkowy wymiar 90 godzin (trzy tygodnie). Wśród przedmiotów do wyboru studenci mogą wybrać jedną ze specjalności - Analizy makroekonomiczne bądź Analizy mikroekonomiczne. W ramach każdej z nich ujętych jest pięć przedmiotów realizowanych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych w wymiarze 150 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym w wymiarze 80 godzin w bezpośrednim kontakcie i 12 bądź 6 godzin w e-learningu.

Na studiach drugiego stopnia struktura programu obejmuje dwa przedmioty podstawowe (historia myśli ekonomicznej i prawo gospodarcze), cztery pary przedmiotów kierunkowych do wyboru, język obcy na poziomie zaawansowanym, dobrowolna praktyka oraz seminarium dyplomowe trwające dwa semestry.

Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych drugiego stopnia przedmioty podstawowe realizowane są w wymiarze 60 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym w wymiarze 42 godzin w bezpośrednim kontakcie nauczyciela akademickiego i studenta, przedmioty kierunkowe odpowiednio do wskazanych form studiów w wymiarze 450, 450 oraz 273 i 42 godzin e-learningu, przedmioty do wyboru odpowiednio: 300, 300 i 140 godzin, lektoraty z języków obcych 120, 120, 56 i 24, wychowanie fizyczne 30, 30, 10, seminarium magisterskie 60, 60, 42. Wśród przedmiotów do wyboru studenci mogą wybrać jedną ze specjalności - Analizy makroekonomiczne, Analizy mikroekonomiczne, *Ekonomia teoretyczna*. W ramach każdej z nich ujętych jest pięć przedmiotów realizowanych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych w wymiarze 150 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym w wymiarze 77 godzin w bezpośrednim kontakcie i 7 godzin e-learningu.

Przedmioty ujęte w planie studiów realizowane są we właściwym następstwie czasowym. Oparte jest ono, co do zasady, na realizacji przedmiotów kształcenia podstawowego i ilościowych w pierwszych semestrach i sukcesywnym wprowadzaniu przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych na kolejnych etapach studiów, kończąc cykl kształcenia seminarium dyplomowym.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego, studenci kierunku *Ekonomia* liczba godzin oraz punktów ECTS przypisana przedmiotom/modułom, jest właściwa. Studenci ocenianego kierunku pozytywnie odnieśli się do sekwencyjności modułów oraz przedmiotów, a także do liczby punktów ECTS przypisaną do poszczególnych przedmiotów/modułów.

Realizacja efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów odbywa się za pomocą różnorodnych form zajęć i metod dydaktycznych. W programie studiów pierwszego stopnia na wykłady przypada 50,5% godzin zajęć, na ćwiczenia 21,8%, na lektoraty 23,8%, na praktyki zawodowe 4,5%, na zajęcia z wychowania fizycznego 1,5% i na seminarium dyplomowe także 1,5%. Na studiach drugiego stopnia struktura form zajęć jest następująca: 47% wykłady, 27,4% ćwiczenia, 2,9% zajęcia z wychowania fizycznego, 11,8% lektoraty i 5,9% seminarium dyplomowe. Część wykładów przybiera formę konwersatoriów, zwłaszcza na studiach niestacjonarnych. Na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym kształcenie wsparte jest zajęciami e-learningowymi.

Liczebność grup studenckich regulowana jest na zasadach ustalania limitów dolnych od wysokości, których uruchamiane są zajęcia dydaktyczne (Uchwała nr 660 Senatu SGH z dnia 29 czerwca 2012 r.) Przewiduje ona minimalną liczbę studentów w grupach wykładowych dla przedmiotów podstawowych 75, dla przedmiotów kierunkowych 50, dla przedmiotów do wyboru 20. Maksymalna dopuszczalna liczba studentów na wykładzie wynosi 250. Dla zajęć prowadzonych w języku obcym liczebności te są niższe (20-40 osób). Grupy ćwiczeniowe uruchamiane są od 20-25 osób w zależności od rodzaju przedmiotu, grypy lektoratowe od 15 osób, a laboratoria komputerowe stosownie do liczby stanowisk komputerowych.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego, studenci kierunku *Ekonomia* studenci wyrazili pozytywną opinię o sposobie i zakresie odbywanych praktyk studenckich odbytego stażu, wolontariatu lub praktyki absolwenckiej. Pozytywnie wypowiadają się zasadach odbywania i zaliczania praktyk studenckich, które są jasne i transparentne.

Program kształcenia na studiach pierwszego stopnia uwzględnia obowiązkową praktykę zawodową w wymiarze nie krótszym niż 3 tygodnie. Przyporządkowano do niej 3 punkty ECTS. Na studiach drugiego stopnia praktyka nie jest obowiązkowa i można ją zrealizować w ramach puli punktów za przedmioty do wyboru. W sylabusie praktyki określone zostały jej cele i efekty kształcenia. W trakcie praktyki student powinien zapoznać się z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa (instytucji), w której ją odbywa, doskonalić umiejętności rozwiązywania prostych problemów zawodowych, a także rozwijać cechy osobowe związane z pracą, takie jak odpowiedzialność i etyczne zachowania w środowisku wielokulturowym.

Studenci uzyskują wsparcie w znalezieniu miejsc praktyki, m.in. dzięki Klubowi Partnerów SGH.

Kształcenie studentów na ocenianym kierunku odbywa się w formie stacjonarnej i niestacjonarnej (tryb popołudniowy i sobotnio-niedzielny). Plan studiów realizowany na kierunku *Ekonomia* uzależniony jest w znacznej mierze od wyborów dokonywanych przez studentów. Stałą alokację w semestrach mają tylko przedmioty podstawowe oraz niektóre kierunkowe.

Relatywnie niewielka liczba studentów na ocenianym kierunku umożliwia prowadzenie zajęć dydaktycznych w małych grupach, łatwy dostęp studentów, w tym niepełnosprawnych, do licznej kadry wykładowców, indywidualne konsultacje i na ogół indywidualną opiekę

promotora, zwłaszcza dla studenta wyróżniającego się w nauce i planującego podjęcie dalszego kształcenia.

Zgodnie z przedstawionymi harmonogramami zajęć zajęcia dydaktyczne zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych organizowane są od godziny 8.00 do 20.40. Ze względu na znaczny zakres swobody w wyborze przez studentów grup zajęć, ani przedstawione harmonogramy zajęć, ani informacje uzyskane od pracowników jednostki, nie pozwalają na jednoznaczne określenie rzeczywistych obciążeń zajęciami studenta w trakcie dnia. W każdym bądź razie prowadzenie zajęć do tak późnej pory, w szczególności z przedmiotów ilościowych, nie jest właściwe z punktu widzenia higieny procesu nauczania. Nie stwierdzono przy tym nadmiernego blokowania zajęć z jednego przedmiotu lub z jednym prowadzącym. W trakcie semestru organizowanych jest na niestacjonarnych studiach sobotnio-niedzielnym 7-8 zjazdów.

Do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku stosowane są metody kształcenia na odległość. Zajęcia te prowadzone są w oparciu o platformę e-learningową www.e-sgh.pl. Platforma stwarza możliwość przekazywania treści dydaktycznych w formie modułów online, samodzielnego sprawdzania przyswojonej wiedzy, interakcji studenta zarówno z materiałem, wykładowcą jak i innymi użytkownikami, realizacji wirtualnych zajęć o charakterze symulacji tradycyjnych zajęć, z opieką prowadzącego zajęcia, ocenę pracy studenta z zastosowaniem wirtualnego dziennika, monitoring, raportowanie, jak i wsparcie w procesach ewaluacji, w tym ankietyzacji. Metody kształcenia na odległość w formie e-learningu oraz blended learningu stosowane są na kierunku *Ekonomia* przede wszystkim w odniesieniu do przedmiotów specjalistycznych, uzupełniających wiedzę. Na studiach pierwszego stopnia studenci mają do wyboru 23 przedmioty w formie e-learningu lub blended learning, zaś na studiach drugiego stopnia 52 przedmioty. Liczba godzin zajęć prowadzonych w formie kształcenia na odległość na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych nie przekracza 60% ogólnej liczby godzin ujętych w programie kształcenia. Studenci zapoznawani są z zasadami korzystania z kursów e-learningowych za pomocą "Niezbędnika e-SGH". Zapewniona jest ciągła ocena postępów studentów z realizowanych zajęć. Przedmiot prowadzony z zastosowaniem e-learningu zawsze kończy się egzaminem tradycyjnym, przeprowadzanym w bezpośredniej formie w siedzibie uczelni.

Uczelnie zapewnia, za pomocą platformy „Niezbędnik e-SGH”, indywidualne wspomaganie zajęć i zamieszczanie przez wykładowców materiałów uzupełniających przedmioty podstawowe. Wykładowcy są szkoleni z zakresu użytkowania systemu e-learningowego SGH, a także uzyskują doraźną pomoc techniczno-metodyczną w Centrum Otwartej Edukacji.

Studia pierwszego stopnia na kierunku ekonomia trwają 3 lata (6 semestrów). Na studiach stacjonarnych łączny wymiar liczby godzin wynosi 2010, na studiach niestacjonarnych popołudniowych 1890, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 1036 i 210 godzin e-learningu.

Studia drugiego stopnia trwają dwa lata (4 semestry). Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych łączny wymiar liczby godzin jest identyczny i wynosi 1020, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 563 i 66 godzin e-learningu.

Na studiach pierwszego stopnia nakład pracy studenta mierzony liczbą punktów ECTS wynosi 180, a na studiach drugiego stopnia 120. Do modułów zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych pierwszego stopnia przyporządkowanych jest 112 punktów ECTS (ponad 62% wymiaru punktowego dla całych studiów), natomiast na drugim stopniu studiów stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych – 63 ECTS (tj. ponad 52% wymiaru dla całych studiów). Na studiach sobotnio-niedzielnym udział ten w przeliczeniu na punkty

ECTS jest mniejszy z uwagi na mniejszy o około 40% wymiar godzinowy zajęć w programie tych studiów i wynosi orientacyjnie odpowiednio 70 i 40 punktów ECTS.

Do modułów zajęć związanych z badaniami naukowymi, zarówno dla studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, przyporządkowano na studiach pierwszego stopnia 111 punktów ECTS, a na studiach drugiego stopnia 96,5 punktów ECTS.

Studenci ocenianego kierunku studiów mają dużą możliwość dokonywania wyboru zajęć. Liczba punktów ECTS wynosi na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia 55, na studiach niestacjonarnych popołudniowych i sobotnio-niedzielnych pierwszego stopnia 65,5 (10,5 punktów ECTS dodatkowo za brak drugiego języka obcego w programie studiów). Natomiast na studiach drugiego stopnia, bez względu na formę studiów, liczna punktów ECTS dla przedmiotów do wyboru wynosi 74, w tym 9,5 za wybór języka obcego.

Treści programowe realizowane w ramach ocenianego kierunku dla modułów przedmiotów podstawowych oraz przedmiotów kierunkowych są spójne z efektami kształcenia przyporządkowanymi dla dyscypliny, jaką jest ekonomia. Spójność ta jest zachowana zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Studenci uzyskują wiedzę odpowiadającą najnowszym osiągnięciom nauki i badaniom prowadzonym przez wykładowców, nabywają umiejętność prowadzenia krytycznej analizy przyczynowo-skutkowej procesów gospodarczych. Rozumieją także konieczność ciągłego doskonalenia, aktualizowania i rozwijania swojej wiedzy i umiejętności. Szeroki zakres nauczania języka obcego, w tym o treściach programowych odpowiadających kierunkowi studiów oraz założenia programowe przyjęte dla praktyk zawodowych pozwalają na dobre przygotowanie studentów do komunikowania się z otoczeniem i przyszłym środowiskiem pracy.

Treści programowe realizowane w ramach ocenianego kierunku dla modułów przedmiotów podstawowych oraz przedmiotów kierunkowych są spójne z efektami kształcenia przyporządkowanymi dla dyscypliny, jaką jest ekonomia. Spójność ta jest zachowana zarówno dla studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. Studenci uzyskują wiedzę odpowiadającą najnowszym osiągnięciom nauki i badaniom prowadzonym przez wykładowców, nabywają umiejętność prowadzenia krytycznej analizy przyczynowo-skutkowej procesów gospodarczych. Rozumieją także konieczność ciągłego doskonalenia, aktualizowania i rozwijania swojej wiedzy i umiejętności. Szeroki zakres nauczania języka obcego, w tym o treściach programowych odpowiadających kierunkowi studiów (na studiach stacjonarnych) oraz założenia programowe przyjęte dla praktyk zawodowych pozwalają na dobre przygotowanie studentów do komunikowania się z otoczeniem i przyszłym środowiskiem pracy. Treści kształcenia przekazywane studentom odpowiadają aktualnemu stanowi wiedzy z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowane efekty kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku studiów. Pozwalają one w szczególności na zapoznanie studentów z terminologią fachową i naukową z zakresu dyscypliny ekonomia, z uwzględnieniem obowiązujących norm prawnych oraz mechanizmami funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji. Treści kształcenia są odpowiednio skorelowane z zakresem badań w obszarze ekonomii i jej subdyscyplin prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Wyniki badań uwzględniane są w treściach wielu przedmiotów, w tym autorskich. Niektóre zagadnienia objęte badaniami są też przedmiotem studenckich prac dyplomowych. Treści programowe są także odzwierciedleniem naukowego i praktycznego doświadczenia kadry. W sylabusach przedmiotów podana jest nie tylko literatura podstawowa i uzupełniająca, ale także obszernie zastawienia publikowanych wyników badań pracowników prowadzących dany przedmiot. Takie podejście odpowiada ogólnoakademickiemu profilowi ocenianego kierunku studiów.

Metody kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku studiów są dostosowane do rodzaju efektów kształcenia. Dla realizacji efektów kształcenia zakładanych dla przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych w dużym stopniu stosowane są metody o charakterze aktywizującym. Do najczęściej stosowanych należą praca w grupach, analiza studiów

przypadku, gry dydaktyczne, dyskusje, przygotowanie i prezentacja referatów, przygotowanie projektów, wizyty studyjne w firmach.

Program kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych uwzględnia moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z ocenianym kierunkiem studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych w łącznej liczbie 1115 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 552 godzin zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie nauczyciela i studenta oraz 144 godziny e-learningu. Za zajęcia te studenci uzyskują 111 punktów ECTS. Natomiast na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych drugiego stopnia na ten rodzaj zajęć przewidziano 720 godzin, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 434 godziny zajęć realizowanych w bezpośrednim kontakcie nauczyciela i studenta oraz 42 godziny e-learningu. Za zajęcia te studenci uzyskują 96,5 punktów ECTS. Studenci pierwszego stopnia studiów są przygotowani do prowadzenia badań, w szczególności przez kształtowanie umiejętności formułowania pytań badawczych, doboru metod i narzędzi, konstruowania ankiet, opracowywania i prezentacji ich wyników. Studentom drugiego stopnia umożliwia się udział w prowadzonych badaniach i wspiera ich w realizacji badań związanych z pracą magisterską. Studenci obydwu stopni studiów uczestniczą też w realizacji projektów w ramach Studenckiego Koła Naukowego.

Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów ma bardzo duży potencjał kadrowy. Pozwala to na stworzenie obszernej oferty zajęć, także w językach obcych. Przekłada się to na umożliwienie studentom kształtowania z dużym zakresem swobody indywidualnej ścieżki studiów oraz wybór wykładowcy w ramach danego przedmiotu. Student, tworząc indywidualny program studiów, może wybrać określony zestaw przedmiotów umożliwiający mu ukończenie jednej ze specjalności - na pierwszym stopniu: Analizy makroekonomiczne lub Analizy mikroekonomiczne; a na drugim stopniu: Analizy makroekonomiczne, Analizy mikroekonomiczne lub Ekonomia teoretyczna.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą zwrócić się o pomoc do Biura Osób Niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne mogą liczyć m.in. na zmiany regulacji prawnych w uczelni w celu ułatwienia im studiowania w SGH, wsparcie finansowe w postaci stypendiów specjalnych, pomoc w indywidualnych problemach osób z niepełno sprawnościami. Ponadto osoby te mają możliwość ubiegania się o zakup sprzętu ułatwiającego studiowanie, korzystanie z dostępnych stanowisk i sprzętu dla osób niepełnosprawnych. Sale zajęciowe oznaczone są tabliczkami z alfabetem Braile'a.

Studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z kilku form wsparcia ze strony nauczycieli akademickich. Należą do nich w szczególności konsultacje, uczestnictwo w działalności kół naukowych i innych organizacji studenckich oraz opieka ze strony promotorów. Obowiązek prowadzenia konsultacji spoczywa na wszystkich pracownikach naukowo-dydaktycznych. W ramach konsultacji studenci mają możliwość uzyskania pomocy w zakresie realizacji efektów kształcenia przyjętych dla przedmiotu prowadzonego przez danego nauczyciel akademickiego. Konsultacje mogą w szczególności służyć do wyrównywania wiedzy i umiejętności dla studentów, którzy z różnych przyczyn nie mogli uczestniczyć w zajęciach. Wsparcie w zakresie rozwijania indywidualnych potrzeb naukowych studentów odbywa się w ramach funkcjonujących w Uczelni kół naukowych. Pozaprogramowa działalność naukowa studentów prowadzona w ramach kół naukowych i innych organizacji sprzyja rozwijaniu ich kreatywności i samodzielności.

2.1.

Do sprawdzania i oceny kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia zakładanych dla przedmiotów przyjętych dla ocenianego kierunku studiów stosuje się metody dobrane do poszczególnych etapów studiów i rodzaju przedmiotów. Bieżąca ocena postępów w

nauce oparta jest na kolokwiach, referatach, esejach, projektach, prezentacjach, obserwacji aktywności w pracy grupowej i dyskusjach. Całościowego sprawdzenia i oceny stopnia realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami dokonuje się w oparciu o egzaminy, testy, prace pisemne. Do weryfikacji efektów osiągniętych na koniec studiów wykorzystuje się ocenę prac dyplomowych i egzamin dyplomowy. Służą one w szczególności do weryfikacji przygotowania studentów do prowadzenia badań (na studiach pierwszego stopnia) oraz zaangażowania w prowadzenie badań (na studiach drugiego stopnia).

Należy wskazać, że z drugiej strony także studenci oceniają stopień zrealizowania celu i programu zajęć z danego przedmiotu. Ocena ta przeprowadzana jest w oparciu o ankiety wypełniane przez studentów. Zwrotność tych ankiet jest satysfakcjonująca i w semestrze zimowym 2016/2017 wyniosła ok. 20%. Opracowane na podstawie ankiet opinie analizowane są przez osoby sprawujące nadzór nad przebiegiem procesu kształcenia i wykorzystywane do modyfikacji oraz tworzenia oferty dydaktycznej i programowej na kolejny rok akademicki.

Rodzaje, formy i tematyka prac etapowych, zaliczeniowych i egzaminacyjnych, jakie są przygotowywane przez studentów pierwszego i drugiego stopnia studiów są zgodne z koncepcją i efektami kształcenia przyjętymi dla ocenianego kierunku studiów. Wymagania stawiane w ramach tych prac pozwalają na skuteczną weryfikację założonych dla ocenianego kierunku studiów efektów kształcenia, dotyczących wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia z poszczególnych przedmiotów przekazują studentom informacje na temat szczegółowych sposobów weryfikacji efektów, zasad ich oceniania oraz terminów i sposobów ogłoszenia wyników, a także zasad, terminów i sposobów poprawienia w przypadku nieosiągnięcia założonych efektów. Podstawowe informacje w tym zakresie zawarte są także w sylabusach przedmiotów. Dobór rodzajów i metodyka prac etapowych i egzaminacyjnych uzależniony jest od rodzaju prowadzonych zajęć (wykłady, ćwiczenia, lektoraty) i charakteru przedmiotów.

Ocena zgodności praktyk zawodowych z koncepcją i efektami kształcenia dokonywana jest w oparciu o Sprawozdanie z realizacji studenckiej praktyki zawodowej. Student przedstawia w nim wykonane w trakcie praktyki zadania, natomiast opiekun praktyki ocenia realizację założonych jej efektów. Ocena efektów kształcenia dla praktyk zawodowych w przypadku ich zaliczenia na podstawie pracy zawodowej odbywa się na podstawie wniosku studenta określającego stopień realizacji efektów kształcenia, który jest akceptowany przez opiekuna kierunku.

Tematyka prac dyplomowych na obydwu stopniach studiów związana jest z zainteresowaniami badawczymi promotorów. W oparciu o nie proponują oni studentom zakresy tematyczne prac dyplomowych. Oferty seminariów zgłaszanych przez nauczycieli ze stopniem naukowym doktora wymagają dodatkowo akceptacji ich kierowników. Z uwagi na małą liczbę studentów kierunku *Ekonomia* i dużą liczbę kadry naukowej, proces dyplomowania ma w dużym stopniu formę indywidualnej opieki promotorskiej. Wykaz proponowanych studentom zagadnień jest dostępny w informatorach zamieszczonych w Wirtualnym Dziekanacie. Tematy te odpowiadają kierunkowi studiów i obejmują wybrane zagadnienia z ekonomii międzynarodowej i polityki gospodarczej, integracji ekonomicznej, funkcjonowania waluty euro, finansów międzynarodowych, wzrostu gospodarczego i koniunktury gospodarczej, wymiany handlowej, konkurencyjności przedsiębiorstw i innowacyjności. Studenci mają możliwość zaproponowania tematyki pracy dyplomowej zgodnej z własnymi zainteresowaniami i planami zawodowymi.

Zasady procesu dyplomowania określone zostały w Zarządzeniu Rektora nr 7 z 30.01.2013 r. Student składa egzamin dyplomowy w terminie wyznaczonym przez dziekana, nie później niż 2 miesiące od dnia złożenia w dziekanacie pracy dyplomowej. Przed przystąpieniem do egzaminu dyplomowego student ma prawo zapoznać się z recenzją pracy. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym. Jest przeprowadzany przed komisją powołaną

przez dziekana Studium. W jej skład wchodzi: dziekan albo osoba przez niego upoważniona, nauczyciel posiadający, co najmniej stopień doktora, jako przewodniczący oraz promotor i recenzent pracy, jako członkowie. W egzaminie dyplomowym na studiach drugiego stopnia bierze dodatkowo udział egzaminator z przedmiotu ekonomia.

Studenci ocenianego kierunku posiadają szereg osiągnięć naukowych związanych z realizacją koncepcji kształcenia i efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów. Podstawowe znaczenie w tym zakresie ma działalność studentów w ramach kół naukowych, a zwłaszcza Studenckiego Koła Naukowego Finansów i Makroekonomii oraz Studenckiego Koła Naukowego Ekonomii, Studenckiego Koła Naukowego Badań nad Konkurencyjnością. Wyraża się ona w publikowaniu przez studentów artykułów w czasopismach naukowych, w szczególności w „Przeglądzie Ekonomiczno-Społecznym” oraz „Monitoringu Makroekonomicznym”. Studenci cyklicznie opracowują sprawozdania i raporty z działalności grup roboczych i innych przedsięwzięć. Uczestniczą także w przygotowywaniu projektów dotyczących zagadnień gospodarczych, biorą udział w konkursach o tematyce ekonomicznej, konferencjach naukowych, organizują spotkania i debaty popularyzujące naukę, organizują szkolenia, w tym dla młodzieży szkolnej. Wybrani studenci biorą także udział w charakterze wykonawców w projektach naukowych realizowanych przez pracowników uczelni.

Studia pierwszego stopnia na ocenianym kierunku dają dobre podstawy teoretyczne i metodyczne do podejmowania dalszych studiów oraz wiedzę, umiejętności i kompetencje umożliwiające podjęcie pracy na stanowisku specjalisty-analityka w różnego typu przedsiębiorstwach, instytucjach, jednostkach administracji lub pracy na własny rachunek.

Studia drugiego stopnia umożliwiają zdobycie zaawansowanej wiedzy z zakresu ekonomii i dyscyplin komplementarnych oraz rozwijają umiejętności przydatne do pracy na stanowiskach analitycznych i kierowniczych w dużych przedsiębiorstwach, organach administracji publicznej, banku centralnym, oraz w instytucjach i organizacjach zajmujących się badaniami nad gospodarką. Absolwenci są przygotowani do studiów doktoranckich, jak i prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Ważną rolę w ocenie przydatności osiągniętych efektów kształcenia na rynku pracy odgrywa funkcjonujący w uczelni system monitorowania losów absolwentów. W jego ramach przeprowadzane są badania obejmujące etap wyjścia z uczelni, przejście z edukacji do zatrudnienia i losy zawodowe po 3 i 5 latach. Badania pilotażowe przeprowadzone w 2012 r. pozwoliły zdobyć informacje o stopniu zatrudnialności absolwentów, lukach i nadwyżkach kompetencji efektach kształcenia, o ścieżkach karier i stopniu dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wyniki wykorzystano w pracach nad doskonaleniem oferty dydaktycznej. Wdrożenie systemu zawieszono jednak z uwagi na zapowiadane przez MNiSW oraz ZUS badania ogólnopolskie. Badania absolwentów przeprowadzone w 2016 r. a także dane MNiSW i ZUS z badania ekonomicznych aspektów losów absolwentów z kierunku *Ekonomia* wskazują na wysoką ocenę absolwentów przez pracodawców.

Proces sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia ma charakter przejrzysty. Jest on prowadzony w oparciu o jednolite w odniesieniu do wszystkich studentów zasady określone w Regulaminie studiów oraz sylabusach przedmiotów.

Regulamin studiów określa prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Regulamin studiów wprowadza zasady odnoszące się do dostępu studenta do informacji o wynikach oceny realizacji założonych efektów kształcenia, określa ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułuje uprawnienia odwoławcze oraz określa konsekwencje braku zaliczenia przedmiotu bądź etapu procesu kształcenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. W Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu kształcenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+),

dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem wpisu na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze. Regulamin wprowadza także możliwość ubiegania się o wpis warunkowy, podaje zasady i warunki przenoszenia osiągnięć studenta z innych uczelni i kierunków kształcenia.

Sylabusy przedmiotów określają metody weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia oraz elementy składowe oceny końcowej. Weryfikacji efektów kształcenia dokonują nauczyciele akademicki prowadzący poszczególne przedmioty. Weryfikacja wiedzy i umiejętności studentów w procesie dyplomowania dokonuje się w przypadku oceny prac z udziałem promotora i recenzenta, a w przypadku egzaminu dyplomowego z udziałem przewodniczącego komisji, promotora i recenzenta oraz dodatkowo dla studiów drugiego stopnia egzaminatora z przedmiotu ekonomia.

Sposoby postępowania w sytuacjach konfliktowych dotyczących sprawdzania i oceny efektów kształcenia określone zostały w Regulaminie studiów. Określają one prawa i obowiązki studenta oraz możliwości odwoływania się od ocen z zaliczeń i egzaminów. Nauczyciele akademicki reagują przy tym na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Rozwiązania organizacyjne i normatywne zapewniają warunki równego traktowania studentów w procesie sprawdzania i oceniania efektów kształcenia.

Dobór prowadzących zajęcia dokonywany jest w oparciu o udokumentowany dorobek naukowy w zakresie danego przedmiotu. Gwarantuje to posiadanie kompetencji merytorycznych do weryfikacji efektów kształcenia. Wymóg wysokich kwalifikacji naukowych odnosi się w szczególności do procesu dyplomowania i kryteriów doboru promotorów i recenzentów oceniających prace dyplomowe.

Zasady i sposoby postępowania w sytuacjach konfliktowych dotyczących sprawdzania i oceny efektów kształcenia określone są w Regulaminie studiów. Regulamin określa prawa i obowiązki studenta oraz możliwości uzyskiwania informacji oraz odwoływania się od ocen z zaliczeń i egzaminów. Z drugiej strony nauczyciele akademicki reagują na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Wyrazem tego jest w szczególności weryfikacja prac dyplomowych w systemie antyplagiatowym.

Kryteria i metody oceny realizacji przez studentów przedmiotowych efektów kształcenia podane są w sylabusie przedmiotu. O kwestiach związanych z terminami, warunkami oraz wymogami związanymi z zaliczaniem prac, przedmiotów studenci informowani są przez nauczycieli akademickich je prowadzących z reguły na pierwszych zajęciach. Studenci uzyskują również informację zwrotną otrzymanych ocenach za pomocą systemu informacyjnego obsługującego studentów bądź bezpośrednio u prowadzących zajęcia.

Organizacja roku akademickiego określana jest w Uchwale Senatu. Określa ona w szczególności terminy sesji egzaminacyjnych i poprawkowych. Terminy zaliczeń i egzaminów ustalane są i podawane do wiadomości studentów przez prowadzących zajęcia. Szczegółowe rozwiązania w zakresie sprawdzania i oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie studiów. Są one prawidłowe z punktu widzenia przejrzystości i skuteczności sprawdzania i oceny realizacji założonych efektów kształcenia.

2.2.

Rekrutacja kandydatów na studia pierwszego stopnia prowadzone w języku polskim odbywa się na uczelnię. Studenci wybierają kierunek studiów do końca pierwszego roku nauki. Na studia drugiego stopnia kandydaci przyjmowani są na określony kierunek studiów.

Rekrutacja na studia pierwszego stopnia prowadzona jest w oparciu o pisemne wyniki z egzaminów maturalnych zdawanych na poziomie rozszerzonym z następujących przedmiotów: a) matematyka lub fizyka, b) geografia lub historia, lub WOS, lub ekonomia, c) język obcy (angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, rosyjski, włoski); oraz d) drugi język, spośród wyżej wymienionych, zdawany na poziomie podstawowym lub rozszerzonym. Bez egzaminu

przyjmuje się laureatów olimpiad, a ich finalistom przyznaje się maksymalna liczba 100 pkt. z danego przedmiotu w rekrutacji. Na studia realizowane w języku angielskim rekrutacja jest bezpośrednia.

Rekrutacja na studia drugiego stopnia odbywa się na kierunek studiów. Połowa miejsc zarezerwowana jest dla najlepszych absolwentów studiów pierwszego stopnia z SGH. Pozostałych kandydatów rekrutuje się na podstawie wyników uzyskanych ze sprawdzianu wiedzy o gospodarce oraz z języka obcego.

Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Oparcie ich na wynikach ocen z poprzednich etapów kształcenia zapewnia bezstronność postępowania kwalifikacyjnego na poziomie uczelni. Na studia drugiego stopnia rekrutacja prowadzona jest jednak w ramach wyznaczonych proporcji dla absolwentów własnej Uczelni i pozostałych. Oznacza to stwarzanie nierównych szans dla kandydatów.

Ocena pracy dyplomowej wystawiana jest przez promotora i recenzenta. Dotychczas promotor wystawiał jedynie ocenę natomiast recenzent przygotowywał pisemną opinię na standardowym formularzu w ramach dwóch grup kryteriów oceny: stopnia spełnienia wymagań merytorycznych oraz spełnienia wymogów formalnych. System ten ulegnie zmianie w związku z wejściem w życie z dniem 1.10.2017 r. Zarządzenia nr 45 z dnia 19 września 2017 r. w sprawie prac dyplomowych. Przewiduje on sporządzanie opinii w zakresie tych dwóch kryteriów zarówno przez promotora, jak i recenzenta.

Weryfikacja efektów kształcenia w ramach egzaminu dyplomowego dokonywana jest w oparciu o pytania egzaminacyjne związane jest z kierunkowymi efektami kształcenia. Warunkiem zaliczenia egzaminu dyplomowego jest uzyskanie pozytywnych ocen z odpowiedzi na wszystkie zadane pytania egzaminacyjne, a na studiach drugiego stopnia także na pytanie z ekonomii. Ostateczny wynik studiów stanowi suma: a) 0,6 średniej z ocen uzyskanych w toku studiów; b) 0,3 ze średniej arytmetycznej oceny promotora i recenzenta pracy dyplomowej; c) 0,1 końcowej oceny egzaminu dyplomowego. Dyplom z wyróżnieniem może otrzymać absolwent, który: planowo ukończył studia, uzyskał średnią ze studiów powyżej 4,70; ocenę z pracy dyplomowej 5,0 i z egzaminu 5,0.

Efekty kształcenia uzyskane przez studentów w trakcie studiów w innych uczelniach są uznawane w procesie kształcenia w SGH. Dokonuje się tego w oparciu i na zasadach określonych w umowach dotyczącymi wymiany studentów, programów podwójnych dyplomów, czy też wymiany semestr za semestr zgodnie z uzyskaną liczbą ECTS. Uzyskane w ten sposób punkty ECTS mogą być wliczane do puli punktów za przedmioty do wyboru lub – na podstawie analizy dostarczonych sylabusów z zaliczonych przedmiotów – po zaopiniowaniu przez koordynatora danego przedmiotu podstawowego, kierunkowego lub specjalnościowego, mogą być uznane za odpowiednik takiego przedmiotu.

Identyfikacja efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów odbywa się na zasadach określonych w Uchwale nr 343 Senatu SGH z dnia 24 czerwca 2015 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu potwierdzania efektów uczenia się w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Określa ona zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się. Efekty uczenia się są potwierdzane w zakresie odpowiadającym efektom kształcenia zawartym w programie kształcenia określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia. Potwierdzanie efektów uczenia się dokonywane jest poprzez proces ich weryfikacji, zakończony wydaniem certyfikatu. Organizację procesu oceny i weryfikacji efektów uczenia się określają instrukcje wydawane przez dziekanów studiów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Plan studiów ma prawidłową strukturę opartą na modułach obejmujących właściwie dobrane grupy przedmiotów. Wymiar czasowy całych studiów, modułów i poszczególnych

przedmiotów jest odpowiedni i pozwala na realizację założonych efektów kierunkowych i przedmiotowych. Sekwencja przedmiotów jest prawidłowa i uwzględnia w szczególności zachodzące pomiędzy nimi powiązania przekazu wiedzy i kształtowania umiejętności. Dla każdego z przedmiotów dokonano kalkulacji nakładu pracy niezbędnego dla osiągnięcia założonych dla niego efektów kształcenia i wyrażono ten nakład w formie punktów ECTS. Wszystkie te elementy zostały w sposób porównywalny uwzględnione dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, z uwzględnieniem mniejszej liczby godzin dla całych studiów oraz poszczególnych przedmiotów w ramach tych ostatnich, a także zastąpieniem zajęć w ramach bezpośredniego kontaktu nauczyciela ze studentem większym nakładem pracy własnej.

Formy prowadzenia zajęć, a w szczególności ich struktura są właściwe z punktu widzenia ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Zajęcia wykładowe stanowią około połowy łącznego wymiaru godzinowego zajęć. Liczebność grup studenckich na zajęciach wykładowych i ćwiczeniowych jest odpowiednia z punktu widzenia możliwości wykorzystywania aktywnych form kształcenia i realizacji założonych efektów kształcenia.

Praktyki zawodowe są integralnym elementem planu studiów. Realizowane są we właściwym dla ogólnoakademickiego profilu kształcenia wymiarze czasowy. Programy praktyk umożliwiają osiągnięcie założonych dla nich efektów kształcenia. System wsparcia studentów w zakresie realizacji praktyk jest zorganizowany i funkcjonuje prawidłowo. Zaliczanie praktyk na podstawie wykonywanej pracy zawodowej dokonywane jest na podstawie weryfikacji realizacji w jej ramach efektów kształcenia przyjętych dla praktyki zawodowej.

Na ocenianym kierunku studiów prowadzone są zajęcia z zastosowaniem metod i technik kształcenia na odległość. Dla większości przedmiotów objętych tą formą kształcenia występuje ona, jako alternatywna do zajęć realizowanych w ramach bezpośredniego kontaktu nauczyciela i studenta. Egzaminy z tych przedmiotów odbywają się w siedzibie uczelni. Studenci i pracownicy mają możliwość korzystania ze szkoleń z zakresu przygotowania i prowadzenia zajęć w oparciu o tę technikę oraz uzyskują w razie potrzeby wsparcie w trakcie ich prowadzenia.

Treści programowe realizowane w ramach poszczególnych przedmiotów są dobrane prawidłowo z punktu widzenia założonych dla nich efektów kształcenia. Uwzględniają one aktualny stan wiedzy. Treści programowe dla języka obcego są w niezbędnym zakresie ukierunkowane na znajomość języka specjalistycznego z zakresu kierunku studiów. Treści kształcenia dla całych studiów tworzą kompleksowy i spójny zestaw zagadnień odpowiadających założonym efektom kształcenia.

Metody kształcenia stosowane w ramach poszczególnych przedmiotów są prawidłowo dobrane z punktu widzenia możliwości realizacji założonych efektów kształcenia. Pozwalają one w szczególności na przygotowanie studentów studiów pierwszego stopnia do prowadzenia badań oraz udział w badaniach studentów drugiego stopnia. Podstawową rolę w tym zakresie odgrywają proseminaria i seminaaria dyplomowe. Studenci opanowują w ich trakcie warsztaty naukowe a część z nich przeprowadza w ramach przygotowania pracy dyplomowej własne badania empiryczne.

Studenci mają możliwość korzystania z indywidualizacji metod kształcenia poprzez wybór specjalności, seminarium dyplomowego oraz na zasadach indywidualnego planu studiów bądź indywidualnej organizacji studiów.

Metody sprawdzania i oceny realizacji efektów kształcenia są dostosowane do charakteru przedmiotów i w sposób prawidłowy określone w ich sylabusach. Prawidłowo prowadzona jest weryfikacja efektów kształcenia odnoszących się do praktyk zawodowych. Dokonują jej opiekunowie praktyk oraz bądź dziekani w oparciu o sprawozdanie przedstawione przez studenta i potwierdzone przez zakład pracy.

Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla poszczególnych przedmiotów przeprowadzana zarówno na bieżąco, jak i na koniec realizacji przedmiotu. Dokonuje się jej z reguły w oparciu o pisemne formy sprawdzianów i egzaminów. Analiza informacji zawartych w sylabusach oraz przegląd udostępnionych prac przejściowych i etapowych wskazują, że dominują przy tym sprawdziany oparte na pytaniach testowych bądź opisowych pozwalających jedynie na weryfikację wiedzy studentów. Natomiast w relatywnie mniejszym zakresie stosowane są zadania obliczeniowe, projekty i inne formy nastawione na sprawdzenie umiejętności. Końcowa weryfikacja efektów kształcenia dokonywana jest w ramach systemu dyplomowania. Tematyka większości prac dyplomowych odpowiada dyscyplinie ekonomia, ale część prac mieści się w zakresie dyscypliny finanse bądź nauki o zarządzaniu. Analiza losowo dobranych prac dyplomowych wskazuje, że ich struktura jest dostosowana do ogólnoakademickiego profilu kształcenia. Zawierają one stosunkowo silnie rozbudowane części teoretyczne oparte na przeglądzie literatury przedmiotu, niestety głównie książkowej, przy znikomym wykorzystaniu artykułów z czasopism specjalistycznych. Części teoretyczne mają w dużym stopniu charakter odtwórczy i przedstawiają stan wiedzy w danym zakresie bez krytycznej analizy. Części empiryczne są dość wąskie. Jakość badań stanowiących podstawę części empirycznych jest jednak w większości przypadków dość niska. Na taką ocenę składa się w szczególności wąski zakres wykorzystywanych danych empirycznych, stosowanie jedynie prostych metod ilościowych do analizy i prezentacji zależności, słabe wnioskowanie. Jednocześnie część prac uzyskuje relatywnie wysokie oceny.

Studenci ocenianego kierunku angażują się w prowadzenie badań, co przejawia się w publikowaniu referatów i artykułów, udziale i organizacji w konferencjach naukowych i seminariach oraz innych przedsięwzięciach o charakterze naukowym.

Proces sprawdzania i oceny efektów kształcenia jest właściwie uregulowany w aktach wewnętrznych uczelni. Opiera się on na standardowych rozwiązaniach stosowanych w szkolnictwie wyższym i zapewnia w szczególności równe traktowanie, przejrzystość i bezstronność postępowania w tym zakresie oraz umożliwia rozwiązywanie sytuacji konfliktowych. Studenci mają dostęp do informacji zwrotnej na temat wyników ocen bezpośrednio u prowadzących zajęcia bądź przez system informatyczny.

Rekrutacja kandydatów na studia pierwszego i drugiego stopnia oparta jest na kryteriach umożliwiających weryfikację i selekcję z punktu widzenia posiadania wiedzy i umiejętności niezbędnych dla osiągnięcia efektów kształcenia zakładanych dla danego poziomu studiów.

Zasady dyplomowania określone są w regulacjach wydanych na poziomie uczelni oraz wydziału. Uwzględniają one wszystkie etapy procesu dyplomowania (obsada seminariów, określenie tematu pracy dyplomowej, przygotowanie metodyczne seminarzystów, ocena pracy i egzamin dyplomowy) a stosowane rozwiązania pozwalają na osiągnięcie związanych z tym elementem studiów efektów kształcenia.

Uczelnia wprowadziła adekwatne regulacje odnoszące się do identyfikacji efektów kształcenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym i poza systemem studiów. Informacje na ich temat są aktualne, kompletne i w łatwy sposób dostępne dla zainteresowanych osób, zwłaszcza w wersji elektronicznej.

Dobre praktyki

1. Możliwość wyboru prowadzącego dany przedmiot/moduł,
2. Wykorzystanie metod kształcenia na odległość takich jak e – learning, blended learning,
3. Możliwość certyfikowania znajomości języka obcego,
4. Możliwość wyboru przedmiotów autorskich.

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia

3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1

Zasady projektowania, zatwierdzania, monitorowania i doskonalenia programów kształcenia określono w obowiązujących w Uczelni aktach wewnętrznych oraz procedurach przyjętych w ramach systemu zarządzania jakością kształcenia (Zarządzenie Rektora nr 16 z 23 marca 2016 r.).

W systemie zarządzania jakością funkcjonują cztery główne procedury, tj:

- monitorowania jakości programów kształcenia,
- monitorowania jakości procesu kształcenia,
- monitorowania procesu walidacji efektów kształcenia,
- monitorowania losów absolwentów.

System zarządzania jakością kształcenia w SGH obejmuje również działania w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania. Głównym narzędziem wykorzystywanym przez SGH jest system SOLAD.

Nadzorem indywidualnym i kolegialnym objęty jest proces projektowania i korygowania programu kształcenia danego kierunku studiów. Dotyczy on programów kształcenia wszystkich kierunków studiów prowadzonych, projektowanych lub modyfikowanych w SGH. W odniesieniu do kierunków dotychczas realizowanych, procedura wymaga przeglądu programów kształcenia do końca każdego roku kalendarzowego ze względu na dokonanie ewentualnych korekt przed ich wprowadzeniem do kolejnej edycji programu kierunku na nowy rok akademicki (zgodnie z harmonogramem prac nad tzw. Informatorem SGH, zawierającym program i plan studiów dla nowego rocznika studentów). W przypadku modyfikacji lub zgłoszenia nowego kierunku procedura uruchamiana jest w momencie przekazania do Senackiej Komisji Programowej wymaganej dokumentacji. Jako skutek takiego przeglądu: wprowadzono Uchwałę nr 412 z dn. 16.03.2016 r. w sprawie wytycznych tworzenia programów kształcenia dla kierunków studiów I i II stopnia, opracowano rozbudowaną wersję formularza sylabusu przedmiotu, a oferty nowych przedmiotów zostały ocenione przez recenzentów, ponadto w listopadzie 2016 r. sylabusy przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych zostały uzupełnione o nowe elementy (powiązania efektów, metody weryfikacji i dokumentacji, nakłady pracy studenta).

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami szczegółowymi celami procesu monitorowania i analizy jakości programów kształcenia są ocena formalna programu i planów studiów dla tworzonego lub modyfikowanego kierunku; ocena formalna poszczególnych przedmiotów składających się na ten program; ocena wartości merytorycznej programu studiów i poszczególnych jego przedmiotów; weryfikacja efektów kształcenia. Z założenia każdy projektowany lub modyfikowany program powinien być: zgodny z misją i strategią SGH,; zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi; uwzględniać wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe; uwzględniać wnioski z analizy potrzeb rynku pracy (w tym opinie pracodawców i absolwentów); uwzględniać ocenę posiadanych zasobów kadrowych (potencjał naukowy i dydaktyczny jednostki, jej osiągnięcia oraz minimum kadrowego dla kierunku); uwzględniać ocenę warunków realizacji programu kształcenia (infrastruktura, koszty realizacji programu, ryzyko obniżenia jakości kształcenia oraz konkurowania wewnątrz z istniejącymi zbliżonymi kierunkami).

Analiza treści programowych, ich aktualizacja i zgodność z zakładanymi efektami kształcenia dokonywana jest przez koordynatorów przedmiotów. Sylabusy zajęć poddawane są corocznej ocenie, równoległe do prac nad nową ofertą edukacyjną w danym roku kalendarzowym. Natomiast na szczeblu Uczelni, za jakość oferty odpowiada Senacka Komisja Programowa, która współdziała z opiekunami kierunków. Za projektowanie efektów kształcenia odpowiedzialne są ciała kolegialne takie jak Kolegium Rektorskie, Senat SGH, Senacka Komisja Programowa i Senacka Komisja Dydaktyczna ds. Studentów i Doktorantów. Studenci mają swoich przedstawicieli w ciałach kolegialnych jak Kolegium Rektorskie, Senat SGH, Senacka Komisja Programowa i Senacka Komisja Dydaktyczna ds. Studentów i Doktorantów. Wymienieni przedstawiciele czynnie uczestniczą w ich pracach. Samorząd Studencki opiniuje programy kształcenia.

Do modyfikacji efektów kształcenia, a także treści przedmiotów i metod ich realizacji wykorzystywane są także opinie interesariuszy zewnętrznych, w tym członków Rady Konsultacyjnej Partnerów Korporacyjnych SGH (Accenture, Bank Pekao SA, Bank Millennium, Bank Zachodni WBK, DB Schenker, Deloitte Polska, EY Poland, ING Bank Śląski, KPMG, McKinsey&Company, PKO BP oraz PwC). Poza tym część przedmiotów realizowanych na kierunku podlegała bardzo wnikliwej analizie (i modyfikacjom) w procesie akredytacji międzynarodowych ACCA, CEEMAN, IPMA Polska.

Studenci, jako interesariusze wewnętrzni potwierdzali udział przedstawicieli samorządu studenckiego w działaniach doskonalących proces kształcenia. Sprowadzała się ona do opiniowania zmian dotyczących planów i programów studiów, stosownych aktów obowiązujących w SGH oraz zgłaszanie propozycji zmian.

Głównymi elementami wprowadzonej procedury monitorowania jakości procesu kształcenia są studenckie opinie na temat jakości zajęć i umiejętności dydaktycznych osób prowadzących oraz hospitacje zajęć, a także samoocena zajęć dokonywana przez wykładowców. Ponadto regularnie, (co semestr) analizowane są wskaźniki tzw. efektywności kształcenia, które obejmują m.in.: rozkład ocen z egzaminów, wskaźniki egzaminów poprawkowych i komisyjnych, powtarzania roku, skreśleń ze studiów, terminowości uzyskiwania dyplomu, jak też analizowane są podstawowe wskaźniki dotyczące rekrutacji na studia, a wyniki tych analiz omawiane są przez władze rektorskie i na posiedzeniu Senatu. Stopień osiągnięcia efektów kształcenia dla danego przedmiotu weryfikuje wynik egzaminu, oceny z prac pisemnych i innych form zaliczeń w trakcie semestru, natomiast oceny pracy dyplomowej przez opiekuna i recenzenta oraz oceny na egzaminie dyplomowym pozwalają sprawdzić stopień osiągnięcia efektów kształcenia kierunkowego. Rezultatem tych analiz było m.in. uruchomienie konwersatorium ekonomicznego dla osób spoza SGH przyjętych na II stopień, jak i wprowadzenie możliwości zdawania egzaminu z ekonomii, jako elementu egzaminu dyplomowego, ale przed terminem tego egzaminu.

Zgodnie z informacją przedstawioną w Raporcie samooceny oraz potwierdzoną podczas wizytacji SGH ma opracowany system monitorowania losów absolwentów. Do 2012 r. wykonano 3 badania pilotażowe obejmujące: wyjście z uczelni, przejście z edukacji do zatrudnienia i losy zawodowe po 3 i 5 latach. Badania pozwoliły zdobyć informacje o stopniu zatrudnialności absolwentów, efektach kształcenia (lukach/nadwyżkach kompetencji), o ścieżkach karier i stopniu dostosowania programu kształcenia do potrzeb rynku pracy. Wyniki upowszechniono (*e-mentor* nr 3/2013), a niektóre wykorzystane w pracach Senackiej Komisji Programowej nad kolejną ofertą dydaktyczną. Wdrożenie systemu zawieszono z uwagi na zapowiadane przez MNiSW oraz ZUS badania ogólnopolskie. Ponadto w listopadzie 2016 r., z okazji 110-lecia SGH, przeprowadzono badanie wśród około 7 500 absolwentów studiów dwustopniowych. Otrzymano 1054 wypełnione ankiety (ok. 14% wysłanych), w tym 48 z kierunku *ekonomia*. Wybrane wyniki przedstawiono na *VI Sympozjum – Modele uniwersytetów przyszłości* (28.11.2016 – SGH). Absolwenci są zadowoleni ze studiów w SGH i bardzo dobrze

radzą sobie na rynku pracy. Także dane MNiSW i ZUS z badania ekonomicznych aspektów losów absolwentów z kierunku *ekonomia* z 2014 r. m.in. wskazują, że już po roku pracy zdecydowanie najlepiej zarabiają absolwenci SGH i że ich miesięczne wynagrodzenie przekracza poziom średniego miesięcznego wynagrodzenia osób zatrudnionych w ich powiecie zamieszkania.

Interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni w sposób systemowy zaangażowani są w projektowanie programów oraz biorą udział w określaniu zakładanych efektów kształcenia na różnych etapach kształcenia, a także ich monitorowaniu stopnia ich osiągnięcia. Ciała kolegialne odpowiedzialne za jakość kształcenia mają w swoich składach przedstawicieli interesariusze wewnętrznych (studentów i nauczycieli). Samorząd Studentów opiniuje programy kształcenia i współpracuje z władzami Uczelni. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się poprzez koordynatorów przedmiotów oraz w ramach przeprowadzanych hospitacji. Studenci oceniają stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ankietach przedmiotowych.

Opinie uzyskane od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych (pracodawców i absolwentów) stanowią podstawę do określania i doskonalenia sylwetki absolwenta, efektów kształcenia, programu studiów i planów studiów. Z inicjatywy Rady Konsultacyjnej Pracodawców SGH wraz Amerykańską Izbą Handlową (AmCham), Ernst&Young i przy udziale SKN Konsultacji w 2012 r. przeprowadziły badania nt. kompetencji i kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców wśród wchodzących na rynek pracy absolwentów szkół wyższych. Wyniki zostały upublicznione, a wnioski dotyczące zmiany metod kształcenia zostały wykorzystane w procesie kształcenia w SGH (m.in. zwiększono nacisk na rozwijanie kompetencji miękkich, umiejętności zastosowania wiedzy, grupowe studia przypadku, samodzielne studiowanie). Ważną platformę współpracy w kontekście kształcenia tworzą m.in. partnerzy z sieci programu Erasmus, CEMS (The Global Alliance in Management Education), DAAD (Deutscher Akademischer Austauschdienst), PIM (Partnership in International Management) i QEM (Quantitative Economics Methods). W przypadku kierunku *Ekonomia* współpraca międzynarodowa zaowocowała wdrożeniem programu magisterskiego QEM, a także opracowaniem nowej specjalności kierunkowej.

Monitorowaniu i doskonaleniu programów kształcenia służy także okresowa i bieżąca ocena kadry realizującej kształcenie na ocenianym kierunku. Wyniki analiz ewaluacji przeprowadzonej na Uczelni każdorazowo są brane pod uwagę.

Analiza dokonana przez zespół oceniający wykazała, że w efekcie monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia jednostka podjęła działania mające na celu doskonalenie procesu kształcenia na wizytowanym kierunku.

W ramach przedsięwzięć doskonalących i rozwojowych dotyczących systemu zarządzania jakością kształcenia podjęto działania dotyczące strategii rozwoju systemu zarządzania jakością w Szkole Głównej Handlowej. W toku spotkania z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia przedstawiono zakres pracy, w tym zagadnienia przedyskutowane z Władzami szkoły. Znalazły się wśród nich takie elementy strategii, jak: kreślenie celów i metod doskonalenia jakości wykraczających poza wymagania związane z postępowaniami akredytacyjnymi i związanymi z przestrzeganiem prawa, przegląd oferty dydaktycznej SGH pod kątem kształcenia kadr dla przyszłości, spełniania zaleceń „Modernization agenda”, kształtowania przez SGH kompetencji społecznych związanych z zadaniami zawodowymi i poza nimi oraz podtrzymanie pozycji lidera jakości kształcenia w Polsce i w regionie, czy inspirowanie innych uczelni ekonomicznych w tym zakresie.

Według oceny zespołu oceniającego PKA, na kierunku *Ekonomia*, w SGH prowadzone są ankiety dotyczące oceny zajęć dydaktycznych w formie elektronicznej. Swoim zakresem obejmują ocenę zachowania pracownika na zajęciach, a także realizację celu i programu zajęć, ich stopień odniesienia do praktyki, możliwość przyswojenia wiedzy oraz jej pogłębiania. Z uwagi na niską zwrotność w poszczególnych edycjach ankietyzacji zajęć, wyniki nie znajdują przełożenia na sposób realizacji zajęć dydaktycznych. Studenci wyrażali opinie, iż nie otrzymują informacji zwrotnej z wyników przeprowadzonej ankiety w żadnej formie.

3.2.

Uczelnia zapewnia publiczny dostęp do informacji wykorzystując nowoczesne kanały komunikacji z własnymi interesariuszami, tj. stronę internetową, platformę e-learningową, media społecznościowe jak i tradycyjne formy przekazu, tj. gabloty informacyjne, spotkania tematyczne itp. Informacja o prowadzonym kształceniu dostępna jest na stronie internetowej Uczelni (. Ponadto podstawowym źródłem informacji o programie kształcenia są sylabusy przedmiotów.

W opinii studentów uczestniczących w spotkaniu z ZO PKA Uczelnia zapewnia równy i powszechny dostęp do informacji. Studenci pozytywnie odnieśli się do struktury, układu i kompleksowości zawartych informacji na stronie internetowej. Wyrazili także pozytywną opinię o informacjach przekazywanych poprzez media społecznościowe, wiadomości e-mail oraz informatory studenckie, przygotowywane przez samorząd studencki. Ponadto studenci mają dostęp do informacji przekazywanych przez platformę Wirtualny Dziekanat. Uczelnia na bieżąco monitoruje poziom satysfakcji i wzbogaca zakres informacji.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Na Uczelni zostały przyjęte przejrzyste procedury w zakresie projektowania, zatwierdzenia, monitorowania i okresowego przeglądu programów kształcenia, które również znajdują zastosowanie na ocenianym kierunku. Uczelnia stosuje różnorodne formy udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu i realizacji programów kształcenia: związanej z programem studiów i jakością kształcenia. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitoruje się stopień osiągania zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia. Systematycznie podejmowane są działania umożliwiające ocenę przyjętych sposobów weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. System funkcjonuje na poziomie całej Uczelni, a ww. procedury podlegają okresowym przeglądom pod nadzorem Rektora, polegającym na weryfikacji zgodności stanu realizacji każdego z głównych procesów systemu kształcenia z ustalonymi dla nich kryteriami oraz na zasadzie analizy ich skuteczności, rozumianej, jako stopień osiągania stawianych im celów. Wewnętrzny system zarządzania jakością w Uczelni ewoluuje, dostosowując się do bieżących potrzeb. Ciała kolegialne odpowiedzialne za jakość kształcenia mają w swoich składach przedstawicieli studentów. Samorząd Studentów opiniuje programy kształcenia i współpracuje z władzami Uczelni. Monitorowanie stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odbywa się poprzez koordynatorów przedmiotów oraz w ramach przeprowadzanych hospitacji. Studenci oceniają stopień osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ankietach przedmiotowych. Uczelnia współpracuje z absolwentami i pracodawcami przy projektowaniu programu studiów, prowadzi również badanie losów absolwentów po zakończeniu studiów.

Monitorowaniu podlega także prowadzona polityka kadrowa, stosowane są ankiety oceniające nauczycieli na wszystkich poziomach i formach studiów. Wyniki tych ocen są brane pod uwagę przy obsadzie zajęć w kolejnych cyklach oraz doskonaleniu programu kształcenia.

Uczelnia zapewnia interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym dostęp do informacji, przy wykorzystaniu różnych kanałów komunikacji. Zakres przekazywanych informacji należy uznać za kompleksowy.

Podsumowując na ocenianym kierunku prowadzone jest systematyczne monitorowanie, ocena i doskonalenie program studiów.

Dobre praktyki

Brak

Zalecenia

Wystosowanie ogólnej informacji zwrotnej do studentów z wyników przeprowadzonej ankiety oceny zajęć dydaktycznych.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Szkoła Główna Handlowa posiada największy potencjał kadry akademickiej w Polsce (ponad 780 osób, w tym ponad 280 profesorów i doktorów habilitowanych oraz prawie 400 doktorów) zapewnia wysoki poziom merytoryczny zajęć dydaktycznych i prowadzonych badań naukowych. Minimum kadrowe kierunku ekonomia przedstawione w Raporcie Samooceny za rok 2016/2017 jest odmienne od stanu deklarowanego w systemie POL-on, w którym zarejestrowano dla studiów I stopnia 91 nauczycieli akademickich (19 prof., 29 dr hab. i 43 dr), a dla studiów II stopnia 71 nauczycieli (13 prof., 24 dr hab. i 34 dr). Natomiast po spełnieniu najważniejszego elementu, to jest prowadzenia co najmniej 30 godzin dydaktycznych przez samodzielnych pracowników oraz co najmniej 60 godzin dydaktycznych przez adiunktów stanowiło nieco mniej liczne grono wykładowców. Uwzględniając powyższe, minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia* w roku 2016/2017 stanowiło 63 wykładowców, w tym dla studiów I stopnia 14 profesorów, 24 doktorów habilitowanych oraz 33 doktorów, a dla studiów II stopnia 9 profesorów, 22 doktorów habilitowanych oraz 31 doktorów, posiadających dorobek naukowy w dyscyplinie ekonomia (tab. 4). Tylko jedna osoba nie została zaliczona do minimum kadrowego, ponieważ posiadała dorobek naukowy z dyscypliny finanse, co dodatkowo potwierdzone zostało uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego w 2015 roku.

Minimum kadrowe zgłoszone na rok akademicki 2017/2018 stanowi 100 nauczycieli akademickich (zgłoszonych do systemu Pol-on), w tym na studiach I stopnia 97 osób (17 profesorów, 33 doktorów habilitowanych i 47 adiunktów), a na studiach II stopnia 76 osób (14 profesorów, 29 doktorów habilitowanych i 33 adiunktów). System studiów w SGH, ze swobodnym wyborem przedmiotów i wykładowców może okazać się, że część kadry nie zrealizuje wymaganego minimum liczby godzin zajęć dydaktycznych, ale zgłoszona tak szeroka lista nauczycieli świadczy o posiadanym szerokim zapleczu naukowym kierunku.

Relacja liczby nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego do liczby studentów na kierunku *Ekonomia* jest wyjątkowo korzystna: na jednego nauczyciela akademickiego przypada około 3 studentów (63:228).

Szeroka lista wykładowców spoza minimum kadrowego wynika z tego, że student w ramach wielu bloków modułów do wyboru może wybierać przedmioty z innego kierunku, a

także może wybierać nauczyciela akademickiego spośród kilku prowadzących dany przedmiot. Wykładowcy spoza minimum kadrowego *Ekonomii* reprezentują głównie nauki ilościowe, finanse i nauki o zarządzaniu, ale też prawo i nauki polityczne.

Wśród profesorów i doktorów habilitowanych większość to reprezentanci nauk ekonomicznych, nauk prawnych oraz filozofii. Wśród doktorów większość stanowią posiadający stopnie naukowe w dziedzinie nauk ekonomicznych. Ponadto, adiunkci reprezentują dyscypliny: matematykę, prawo, informatykę oraz filozofia. Osoby prowadzące zajęcia ze stopniem magistra to głównie doktoranci reprezentujący nauki ekonomiczne.

Kadra posiada szerokie doświadczenie dydaktyczne, w tym też międzynarodowe, potwierdzone prowadzeniem wykładów w ramach wyjazdów programu Erasmus, a jej umiejętności są dobrze oceniane przez studentów. Dorobek naukowy kadry w pełni obejmuje treści programu kierunku i jego zakładane efekty kształcenia. Dorobek ten jest znaczący, o czym świadczy szeroka lista własnych podręczników i skryptów, co potwierdza posiadanie przez Kolegium Ekonomiczno-Społeczne SGH kategorii naukowej B, a Kolegia wspierające kształcenie kategorie A i A+.

Doświadczenie badawcze i zawodowe kadry udokumentowano wskazując w opisie kadry ich role, jako ekspertów, doradców, na stanowiskach kierowniczych w biznesie, bankach, administracji publicznej, instytucjach naukowych i stowarzyszeniach (PAN, PTE). Ponadto, pozycja SGH, jako lidera rankingów uczelni kształcących ekonomistów w dużym stopniu wynika z uznania dla osiągnięć jej wykładowców.

4.2.

W SGH przedmioty z programu każdego kierunku studiów mają szeroko rozbudowane sylabusy, których treści i wymagania opracowane i doskonalone są przez zespoły wykładowców pod kierunkiem koordynatora. Warunkiem prowadzenia przedmiotu jest zgłoszenie wykładowcy do oferty na dany rok akademicki, co jest przedstawione w systemie Informatory, posiadanie stopnia naukowego, co najmniej doktora (wyjątek stanowią informatycy, którzy mogą mieć tytuł zawodowy magistra). Oferty pracowników niesamodzielnymi wymagają akceptacji kierownika katedry. Zgłoszenia wykładowców analizują również koordynatorzy przedmiotów. Przedmioty podstawowe i niektóre kierunkowe proponowane są studentom przez kilku, a nawet kilkunastu wykładowców – wybór wykładowcy należy do studenta. Inne przedmioty, bardziej specjalistyczne mają mniejszą lub pojedynczą obsadę. Część programu kierunku *Ekonomia* dotycząca przedmiotów podstawowych, stanowiących podbudowę ogólnoeconomiczną i matematyczno-statystyczną, prowadzona jest najczęściej przez wykładowców spoza minimum kadrowego tego kierunku.

Nauczyciele akademicy z minimum kadrowego posiadają kwalifikacje zgodne z dyscypliną: ekonomia, Problematyka prowadzonych przez nich badań oraz zakres tematyczny ich publikacji naukowych oraz posiadane doświadczenie zawodowe są zgodne z tematyką prowadzonych zajęć.

Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku *Ekonomia* w pełni respektuje zasadę zgodności zakresu merytorycznego przedmiotu z dorobkiem naukowym wykładowcy. Wykłady, ćwiczenia, laboratoria i seminaria prowadzone są wyłącznie przez osoby posiadające dorobek naukowy, który w pełni odpowiada tematyce przedmiotu. Kwalifikacje kadry realizującej program nauczania są także adekwatne do wymagań wynikających z obowiązujących standardów i specyfiki przedmiotów.

Obsada zajęć uwzględnia nie tylko formalne aspekty związane z dyplomami, certyfikatami i świadectwami, potwierdzają kompetencje każdego nauczyciela akademickiego, ale również uwzględnia, stosownie do ogólnoakademickiego profilu kształcenia, wyniki badań naukowych. Kadra realizuje badania statutowe, granty i inne projekty badawcze. Wykładowcy wykorzystują wyniki prowadzonych badań w ramach zajęć obligatoryjnych i fakultatywnych.

Ponadto wykładowcy są zachęceni przez władze do upowszechniania rezultatów swoich prac badawczych oraz włączania studentów w przygotowanie i pomoc w organizacji badań.

Istotnym aspektem doboru kadry jest powierzanie seminariów dyplomowych i innych zajęć związanych z nabywaniem przez studentów przygotowania do prowadzenia badań i kompetencji badawczych osobom legitymującym się doświadczeniem badawczym w dyscyplinach nauk ekonomicznych, a w szczególności w dyscyplinie ekonomia.

Reasumując, obsada zajęć dydaktycznych bardzo dobrze odpowiada wymogom studiów o profilu ogólnoakademickim. Formy zajęć są adekwatne do posiadanych przez wykładowców kwalifikacji. Prowadzenie wykładów powierzane jest pracownikom naukowym posiadającym, co najmniej stopień naukowy doktora. Ponadto warto podkreślić duże zaangażowanie wykładowców w pracę dydaktyczną. Taki wniosek płynie między innymi z ożywionej dyskusji, jak miała miejsce podczas spotkania Zespołu Oceniającego PKA z kadrami naukowo-dydaktyczną prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku.

4.3.

W Szkole Głównej Handlowej politykę kadrową prowadzą bezpośrednio Kolegia i Katedry. Jej celem jest pro jakościowy rozwój, a głównymi wyznacznikami tego rozwoju są: zadowalające tempo uzyskiwania stopni i tytułów naukowych, uczestnictwo w projektach badawczych, adekwatność struktury stanowiskowej i kwalifikacyjnej zatrudnienia w stosunku do przyjętych wymagań programowych, polityka nagradzania wykładowców legitymujących się osiągnięciami badawczymi i dydaktycznymi, zachęcanie nauczycieli akademickich do realizacji staży, członkostwa w stowarzyszeniach naukowych, podejmowania funkcji publicznych, sporządzania ekspertyz na rzecz otoczenia uczelni. Wśród wykładowców na kierunku ekonomia są m.in.: były wicepremier, prezes NBP, członkowie Rady Polityki Pieniężnej.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni zatrudniani są w ramach otwartego konkursu, a wymagania merytoryczne wobec nich są wysokie. Niektórzy są po studiach doktoranckich w SGH. Każdego roku nauczyciele akademicki wypełniają sprawozdania ze swojej działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, które są opiniowane i oceniane przez kierownika katedry, a co kilka lat przez komisję dziekańską. Przy ocenie wykorzystuje się też opinie z ankiet studenckich. Formularz sprawozdania jest w wersji online i można go sukcesywnie wypełniać w ciągu roku.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego, studenci kierunku *Ekonomia* oceniający nauczycieli akademickich, dokonują tego poprzez wypełnienie ankiet oceny zajęć dydaktycznych, która swoim zakresem obejmuje ocenę prowadzącego jak również zajęcia. W szczególności odnosi się ona do zakresu realizacji programu zajęć, sposobu ich prowadzenia oraz odniesienia do praktyki. Ankieta ma formę elektroniczną. Wyniki ankiet, z uwagi na niski poziom zwrotności, nie stanowią podstawy podejmowania działań związanych z ocenianym pracownikiem. Ponadto wyniki przeprowadzonej ankietyzacji nie są w żadnej formie przedstawiane studentom.

Spośród osób należących do minimum kadrowego kierunku ekonomia, w latach 2012-2016 stopień doktora habilitowanego uzyskało aż 16 osób, a tytuł profesora – 10 osób.

SGH aktywnie wspiera rozwój młodej kadry oraz rozwój kompetencji dydaktycznych pracowników (m.in. część wykładowców niektórych przedmiotów z kierunku *Ekonomia* podniosła swoje kwalifikacje na stażach zagranicznych w ramach grantu Młodzi Projektują Zarządzanie). Każdy wykładowca realizujący zajęcia w systemie e-sgh jest zapoznawany ze standardami tworzenia i prowadzenia zajęć online, ma dostęp do szkoleń i instrukcji w zakresie użytkowania narzędzi e-learningowych oraz zapewnione bieżące wsparcie metodyczne przez Centrum Otwartej Edukacji.

Obecnie rozpoczyna się rekrutacja do projektu „Wykładowcy SGH z POWERem”, którego celem jest podniesienie kompetencji wykładowców i lektorów w zakresie innowacyjnych metod dydaktycznych w siedmiu obszarach: metody pracy dydaktycznej; angażujące formy kształcenia i wspierania studentów w rozwoju (uczenie przez doświadczenie, mentoring, motywowanie, case studies); komunikatywność wykładowców (emisja głosu, innowacyjne prezentacje i wystąpienia publiczne); prowadzenie dydaktyki w j. obcym – kadra naukowo-dydaktyczna (j. angielski, j. niemiecki do poziomu C1), – lektorzy (kursy i konwersatoria w j. angielskim i niemieckim); wykorzystanie narzędzi IT w dydaktyce (aplikacje smartfonowe, wirtualne środowisko nauczania, data storytelling); wykorzystanie danych (Big Data i IT) w dydaktyce (program Stata, program nVivo).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zespół Oceniający PKA stwierdza, że zarówno dorobek naukowy, jak i kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *Ekonomia* zapewniają realizację programu kształcenia i możliwość osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Kwalifikacje naukowe wykładowców tworzą kompatybilny zestaw, który jest adekwatny do potrzeb naukowo-dydaktycznych wynikających z opisu przyjętych efektów kształcenia.

Liczba pełnoetatowych pracowników naukowo-dydaktycznych jest adekwatna do potrzeb dydaktycznych. Zgłoszone minimum kadrowe obejmuje 100 nauczycieli akademickich, w tym 53 samodzielnych nauczycieli. Obsada zajęć jest prawidłowa. Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne stanowią istotny aspekt doboru kadry. Uczelnia realizuje właściwie politykę kadrową, która jest zorientowana głównie na rozwój własnej kadry akademickiej.

Dobre praktyki

1. Skuteczne motywowanie kadry naukowo-dydaktycznej do zamieszczania wyników własnych badań naukowych w najwyższej punktowanych czasopismach z listy A.
2. Sukcesywne aplikowanie o granty podnoszące kompetencje dydaktyczne kadry akademickiej. Przykładem takiego grantu jest projekt dofinansowany przez Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2017-2019 pod tytułem „Wykładowcy SGH z POWERem”.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie współpracuje z licznymi instytucjami reprezentującymi różne podmioty i sektory gospodarki. Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego stanowią kluczową grupę interesariuszy w procesie określania i weryfikacji efektów kształcenia. Są wśród nich instytucje działające na rynkach o zasięgu globalnym, krajowym i regionalnym. Współpracują one z SGH na wielu płaszczyznach, stąd formy i przykłady takiego współdziałania są różnorodne.

Szczególną rolę odgrywają firmy należące do Klubu Partnerów SGH, który powstał w 1998 roku, jako wspólna inicjatywa współpracujących z SGH polskich i międzynarodowych przedsiębiorstw. Obecnie do Klubu Partnerów należą firmy prowadzące działalność bankową, finansową, doradczą, konsultingową, logistyczną, produkcyjno-handlową w branży chemicznej i kosmetycznej oraz działalność ubezpieczeniową. Są to: Accenture Sp. z o.o., Bank Millennium SA, Bank Pekao S.A., Bank Zachodni WBK/Santander Universities, Schenker

Sp. z o.o., Deloitte Polska Sp. z o.o., EY Polska, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., ING Bank Śląski, KPMG Sp. z o.o., L'Oréal Polska Sp. z o. o., Mastercard Europe SA Representative Office in Poland, McKinsey & Company Poland Sp. z o. o., PKO Bank Polski SA, PwC Polska Sp. z o.o., Procter&Gamble Polska Sp. z o.o., Grupa PZU.

Partnerzy korporacyjni SGH oraz podmioty otoczenia społeczno-gospodarczego przyczyniają się do rozwoju i wzbogacania oferty dydaktycznej Szkoły. Z inicjatywy Rady Konsultacyjnej PK, SGH wraz Amerykańską Izbą Handlową (AmCham), EY i przy udziale SKN Konsultacji w 2012 r. przeprowadziły badania nt. kompetencji i kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców wśród wchodzących na rynek pracy absolwentów szkół wyższych. Wyniki zostały upublicznione, a wnioski dotyczące zmiany metod kształcenia zostały wykorzystane w procesie doskonalenia kształcenia w SGH (m.in. zwiększono nacisk na rozwijanie kompetencji miękkich, umiejętności zastosowania wiedzy, grupowe studia przypadku, samodzielne studiowanie).

Studenci SGH, w tym z kierunku *Ekonomia*, co jest skutkiem wielostronnej i różnorodnej współpracy, mogą uczestniczyć w licznych seminariach, warsztatach, programach edukacyjnych oraz wykładach współtworzonych przez przedsiębiorstwa i wykładowców SGH. Mogą również odbywać praktyki zawodowe na studiach I oraz II stopnia. Ich szczególną wartością dodaną jest fakt, iż są organizowane w różnych instytucjach, a przez to odpowiadają specyfice realizowanych na kierunku efektów kształcenia. Dzięki temu studenci mogą m.in. rozwijać swoje umiejętności i kompetencje społeczne, przygotowywać się do wymagań przyszłej pracy zawodowej, a niejednokrotnie po studiach podejmować w nich zatrudnienia. Szczególnie cenna dla studentów jest możliwość odbywania praktyk w firmach z Klubu Partnerów.

Na podkreślenie zasługuje również współpraca z otoczeniem w wymiarze indywidualnym. Wykładowcy, jako interesariusze wewnętrzni, w tym z kierunku *Ekonomia* chętnie są angażowani przez firmy i instytucje do roli ekspertów, recenzentów, doradców. Ich osobiste relacje zawodowe z przedstawicielami szeroko rozumianego otoczenia społecznego i biznesu ułatwiają studentom zdobywanie materiałów do prac dyplomowych, odbywanie praktyk i podejmowanie pracy (rekomendacje).

Nie sposób, analizując i oceniając współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, pominąć jednostek organizacyjnych SGH, które w związku z przydzielonymi im zadaniami, ułatwiają studentom współpracę z instytucjami otoczenia. Takimi jednostkami są: Centrum Współpracy z Biznesem, Centrum Przedsiębiorczości i Transferu Technologii, Centrum Kariery i Relacji Zewnętrznych (w tym *Serwis Kariera*), a także Centrum Otwartej Edukacji i Centrum Programów Międzynarodowych. Na stronach internetowych tych jednostek zamieszczane są wszystkie istotne informacje o współpracy, osiągnięciach i podejmowanych inicjatywach, z których studenci chętnie korzystają.

Obecność i aktywność podczas spotkania Zespołu Oceniającego z przedstawicielami podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego w trakcie wizytacji potwierdziła długoletnią i różnorodną współpracę określającą formy, zakres oraz charakter współdziałania. Współpraca z pracodawcami jest autentyczna i stanowi mocną stronę SGH, w tym studentów kierunku *Ekonomia*, obejmuje różnorodne podmioty i jest ścisła, a pracodawcy mają poczucie wpływu na ofertę edukacyjną, proces dydaktyczny i weryfikację efektów kształcenia.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego studenci kierunku *Ekonomia* wyrazili pozytywną opinię dotyczącą współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym. Wskazali, iż obejmuje ona zarówno współpracę dotyczącą badań naukowych jak również aspektów związanych z procesem kształcenia. Jako przykłady wymienili m.in. opiniowanie planów i programów studiów przez podmioty zewnętrzne, współpracę z ambasadami kilkudziesięciu państw, udział w warsztatach związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, udział studentów, w tym członków kół naukowych w

projektach biznesowych, polegających na analizie zjawisk gospodarczych i tworzeniu rekomendacji. Działalność studencka i naukowa jest również wspierana przez instytucje rządowe i samorządowe, m.in. przez współprace lub udzielanie patronatów takich podmiotów jak Prezydent Miasta St. Warszawa, Ministerstwo Rozwoju, Komisja Europejska. Studenci wyrazili pozytywną opinię dotyczącą możliwości nawiązywania współpracy pomiędzy studentami a podmiotami społeczno – gospodarczymi, zarówno przez koła naukowe, samorząd studencki, organizacje studenckie jak również przez samych studentów.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

SGH współpracuje z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczym w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji. Rozwój kierunku *Ekonomia*, weryfikacja i modyfikacja treści programowych oraz doskonalenia specjalności bazują na analizie potrzeb otoczenia gospodarczego i rynku pracy, a przedstawiciele pracodawców mają realną możliwość wpływania zarówno na ofertę dydaktyczną, jak i proces dydaktyczny.

Dobre praktyki

1. Realizowanie współpracy pomiędzy studentami a podmiotami otoczenia społeczno – gospodarczego;

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

W Szkole Głównej Handlowej proces umiędzynarodowienia jest elementem misji i strategii rozwoju uczelni. Uczelnia jest rozpoznawalnym i liczącym się ośrodkiem akademickim w dziedzinie nauk ekonomicznych w Europie. Posiada podpisane umowy o współpracy naukowo-dydaktycznej z ponad dwustoma uczelniami i innymi instytucjami z całego świata. Uczelnia prowadzi w języku angielskim 12 programów podwójnych dyplomów, a także pełny program dla kierunku studiów na I i II stopnia: *Globalny biznes, finanse i zarządzanie (governance)* oraz tylko na II stopniu: *International Business*.

Studenci ocenianego kierunku *Ekonomia*, dzięki wysokim wymaganiom rekrutacyjnym ze znajomości języków oraz dużemu wymiarowi godzin z języków obcych w programie studiów, są bardzo dobrze przygotowani do studiowania w języku obcym oraz do udziału w wymianie międzynarodowej. Na ocenianym kierunku *Ekonomia* większość przedmiotów prowadzonych w języku polskim z tym, że student może wybierać ofertę przedmiotów wykładanych w języku angielskim.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie realizuje międzynarodowe programy edukacyjne przede wszystkim w ramach takich programów jak Programy Podwójnego Dyplomu, Magisterskie Programy Podwójnego Dyplomu, Erasmus+ czy Erasmus Mundus.

Kierunek *Ekonomia* należy do międzynarodowej sieci QEM, zrzeszającej obecnie 4 wiodące ośrodki europejskie w obszarze ekonomii teoretycznej:

- Universitat Autònoma de Barcelona,
- Universität Bielefeld,
- Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne (koordynator),
- Università Ca' Foscari Venezia oraz

SGH jako partnera stowarzyszonego (od roku 2013/2014).

Celem sieci jest oferowanie wspólnego programu dydaktycznego na poziomie magisterskim i doktoranckim oraz prowadzenie wspólnych badań naukowych z obszaru teorii ekonomii. Program QEM wyznacza i wprowadza światowe standardy w obszarze nauczania formalnej ekonomii, a uczestnictwo w nim jest wyznacznikiem prestiżu zarówno dydaktycznego, jak i naukowego. W SGH w ramach programu magisterskiego QEM studiowało od kilku do kilkunastu studentów rocznie (z różnych kierunków).

Z ogólnych informacji dotyczących SGH (i pośrednio kierunku ekonomia) należy wskazać, że w mobilności międzynarodowej: na studia zagraniczne wyjeżdża ponad 500, a przyjeżdża podobnie ponad 500 rocznie. W SGH z wykładami gościnnymi lub seminariami corocznie przebywa kilkunastu wykładowców-obcokrajowców, gdzie w ramach dużej swobody wyboru ścieżki programowej mogą uczestniczyć studenci ocenianego kierunku.

W SGH funkcjonuje Centrum Programów Międzynarodowych (CPM), którego głównym zadaniem jest pomoc w internacjonalizacji uczelni. CPM zajmuje się koordynacją współpracy międzynarodowej SGH, w tym kwalifikacją i rekrutacją studentów (a w przypadku niektórych programów także pracowników naukowych i administracji) do udziału w programach wymiany i praktyk międzynarodowych (Erasmus+, Erasmus-Mundus, Share, PIM, wymiany bilateralnej itp.) oraz Programach Podwójnego Dyplomu i Magisterskich Programach Podwójnego Dyplomu.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego studenci kierunku *Ekonomia*, studenci mają możliwość uczestniczyć w wymianach studenckich jak również brać udział w praktykach zagranicznych. W ramach podpisanych umów, studenci mają możliwość wyjeżdżania do uczelni w Europie, Ameryce Północnej i Południowej, Afryce Azji oraz Australii. Są to m.in. zagraniczne uniwersytety i uczelnie ekonomiczne. Studenci pozytywnie ocenili możliwość wyjazdów zagranicznych w ramach studiów, jak również przygotowanie językowe i organizacyjne kandydatów do wymiany międzynarodowej. Dodatkowo studenci mogą brać udział w międzynarodowych konferencjach i sympozjach naukowych w kraju i za granicą.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

W Szkole Głównej Handlowej proces umiędzynarodowienia jest elementem misji i strategii rozwoju uczelni. Studenci ocenianego kierunku *Ekonomia*, dzięki wysokim wymaganiom rekrutacyjnym ze znajomości języków oraz dużemu wymiarowi godzin z języków obcych w programie studiów, są bardzo dobrze przygotowani do studiowania w języku obcym oraz do udziału w wymianie międzynarodowej. Na ocenianym kierunku *Ekonomia* większość przedmiotów prowadzonych w języku polskim z tym, że student może wybierać szeroką ofertę przedmiotów wykładanych w języku angielskim.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie realizuje międzynarodowe programy edukacyjne przede wszystkim w ramach takich programów jak Programy Podwójnego Dyplomu, Magisterskie Programy Podwójnego Dyplomu, Erasmus+ czy Erasmus Mundus. Kierunek *Ekonomia* należy do międzynarodowej sieci QEM, zrzeszającej 4 wiodące ośrodki europejskie w obszarze ekonomii teoretycznej oraz SGH, jako partnera stowarzyszonego (od roku 2013/2014).

Z ogólnych informacji dotyczących SGH (i pośrednio kierunku ekonomia) należy wskazać, że w mobilności międzynarodowej: na studia zagraniczne wyjeżdża ponad 500, a przyjeżdża podobnie ponad 500 rocznie. W SGH z wykładami gościnnymi lub seminariami corocznie przebywa kilkunastu wykładowców-obcokrajowców, gdzie w ramach dużej swobody wyboru ścieżki programowej mogą uczestniczyć studenci ocenianego kierunku.

W SGH funkcjonuje Centrum Programów Międzynarodowych (CPM), którego głównym zadaniem jest pomoc w internacjonalizacji uczelni. CPM zajmuje się koordynacją współpracy międzynarodowej SGH, w tym kwalifikacją i rekrutacją studentów do udziału w

programach wymiany i praktyk międzynarodowych (Erasmus+, Erasmus-Mundus, Share, PIM, wymiany bilateralnej itp.) oraz studiów podwójnego dyplomu.

Dobre praktyki

1. Bogata oferta wyboru uczelni w ramach wymian międzynarodowych;
2. Znaczący udział studentów obcokrajowców odbywających studia w SGH.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium

7.1.

Baza dydaktyczna Szkoły Głównej Handlowej mieści się w 4 budynkach, których łączna powierzchnia dydaktyczna wynosi prawie 9.4 tys. m². Budynek Główny (G) mieści: 9 auli, w tym największą dwupoziomową na 700 osób, 33 sale wykładowe, 4 laboratoria komputerowe. Najstarszym obiektem zabytkowym kampusu jest budynek A, w którym znajduje się 1 aula (500 miejsc), 3 laboratoria i 18 sal wykładowo-ćwiczeniowych. W budynku S jest sala wykładowa na 70 miejsc i 4 laboratoria komputerowe, a w budynku W znajduje się 6 sal wykładowych i 2 laboratoria. W budynku C mieści się 16 sal wykładowych wyposażonych w najnowocześniejsze rozwiązania audiowizualne, 5 laboratoriów komputerowych i 2 aule na 160 i 100 miejsc. Wszystkie aule wykładowe wyposażone są w komputer, ekran multimedialny, projektor i rzutnik.

Uczelnia posiada łącznie 12 specjalistycznych laboratoriów komputerowych, w tym tradingowe ze specjalistycznym oprogramowaniem do realizowania zadań dydaktycznych i naukowych w obszarze ekonomicznych analiz rynków finansowych, a także 3 sale gimnastyczne (180, 165 i 148 m²), w tym jedną z infrastrukturą audio-video wspierającą prowadzenie nowoczesnych zajęć z wychowania fizycznego.

Kampus SGH ma dostęp do Internetu o prędkościach: 1 Gbps i 100 Mbps oraz jednego łącza 1Gbps do obsługi dwóch akademików. Teren kampusu to 9 budynków z siecią bezprzewodową z ponad 160 punktami dostępowymi. W sieci wdrożony został system dostępu EDUROAM.

Studenci i pracownicy SGH mają do dyspozycji autorską platformę e-learningową e-sgh.pl (własność Uczelni), która umożliwia: przekazywanie treści dydaktycznych w złożonych strukturach metodycznych, samodzielne sprawdzanie przyswojonej wiedzy, interakcje studenta zarówno z materiałem jak i innymi użytkownikami, realizację wirtualnych zajęć o charakterze symulacji tradycyjnych zajęć, z opieką prowadzącego zajęcia, ocenę pracy studenta z zastosowaniem wirtualnego dziennika, monitoring, raportowanie, jak i wsparcie w procesach ewaluacji, w tym ankietyzacji. Oferta zajęć prowadzonych w formie e-learningu oraz blended learning na kierunku *Ekonomia* skoncentrowana jest przede wszystkim na zapewnieniu szerokiego wachlarza przedmiotów specjalistycznych, uzupełniających wiedzę – na I stopniu do wyboru 23 przedmioty w formie e-learningu lub blended learning, zaś na II stopniu – aż 52. W takich formach może też być realizowane 6 przedmiotów kierunkowych z I i II stopnia studiów. Dodatkowo, platforma e-learningowa w SGH Niezbędnik e-SGH umożliwia indywidualne wspomaganie zajęć i zamieszczanie przez wykładowców materiałów uzupełniających przedmioty podstawowe.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego studentki kierunku *Ekonomia* wyrazili opinię, iż baza dydaktyczno – naukowa Szkoły Głównej Handlowej jest zadowalająca i stwarza warunki do uzyskania zakładanych efektów kształcenia oraz możliwości w zakresie prowadzenia badań naukowych. Wyposażenie sal dydaktycznych w opinii spełnia oczekiwania studentów. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do wersji oprogramowania użytkowego. Mogą oni korzystać z pełnego pakietu MS Office 365 pro plus (online i stacjonarnie), z chmurą 1 TB dla studenta na pliki. W pełni dostępne są też oprogramowania SAS, SPSS, Statistica i Microsoft Imagine. W czasie spotkania z ZO PKA zwrócono uwagę, m.in. na brak stref komfortu dla studentów, niedostateczną liczbę gniazd elektrycznych w bibliotece. Ponadto studenci wskazali, iż na Uczelni znajdują się stanowiska komputerowe z wolnym dostępem, jednak sprzęt ten, w ich opinii, nie spełnia oczekiwań związanych z jego efektywnym wykorzystaniem. Na terenie uczelni działa bezprzewodowa sieć internetowa Eduroam. Wyrażono pozytywną opinię, iż Uczelnia dostosowuje infrastrukturę do potrzeb osób niepełnosprawnych, przy czym wskazano, m.in. brak dostosowania windy w bibliotece.

7.2.

Biblioteka SGH istnieje od 1906 r., a obecnie jest największa biblioteka ekonomiczna w Polsce. Posiada w swoich zbiorach ok. 1 mln woluminów książek i czasopism. Biblioteka udostępnia ponad 700 tytułów polskich i zagranicznych czasopism bieżących oraz około 10 tysięcy tytułów czasopism, z pełnymi tekstami, w komputerowych bazach danych.

Misją Biblioteki SGH jest wspieranie potrzeb czytelniczych zarówno własnej społeczności akademickiej jak też pozostałych grup użytkowników. Czytelnicy korzystają z katalogu komputerowego ALEPH (Automated Library Expandable Program). Oprócz katalogu komputerowego udostępniane są również bazy danych, w większości z pełnymi tekstami czasopism i książek. Zbiory elektroniczne Biblioteki są dostępne w sieci uczelnianej (w tym bezprzewodowej) oraz, dla uprawnionych do tego użytkowników, za pomocą dostępu zdalnego. W komputerowych bazach danych (EBSCO, PROQUEST, EMERALD, JSTOR, OECD, CAMBRIDGE Journals, OXFORD Journals, Taylor & Francis) jest kilkadziesiąt tys. tytułów czasopism zagranicznych z pełnymi tekstami. W Wirtualnej Bibliotece Nauki dostępne są bazy pełnotekstowe książek i czasopism, m.in. ELSEVIER, SPRINGER, WILEY. Biblioteka SGH ma dostęp do kolekcji Business & Economics w pełnotekstowej bazie książek elektronicznych EBRARY (ok. 32 tys. tytułów, głównie anglojęzycznych; temat *economy*, *macroeconomy*, *microeconomy* pojawia się w ok. 19 tys.) i do polskich e-book'ów z dziedziny ekonomii, poprzez serwis IBUK Libra (ok. 600 książek). Dla szczegółowych, mikroekonomicznych analiz bardzo przydatne są biznesowe bazy danych o firmach, rynkach, konsumentach: AMADEUS, Capital IQ, EMIS, EUROMINATOR, a także statystyczne, w tym uzyskana w 2014 r. przez SGH możliwość dostępu do poufnych mikrodanych EUROSTATU.

Biblioteka opracowuje Przegląd Bibliograficzny Czasopiśmiennictwa Ekonomicznego, w systemie bibliotecznym ALEPH, w otwartym dostępie (open access). Na hasła przedmiotowe: ekonomia, makroekonomia, mikroekonomia, analiza ekonomiczna - można znaleźć ok. 1000 artykułów z czasopism polskich i zagranicznych za ostatnie 3 lata. Tworzona jest też biblioteka cyfrowa dla osób niedowidzących: zeskanowano już kilkanaście najbardziej potrzebnych podręczników, w tym z makroekonomii i mikroekonomii.

Z elektronicznych, pełnotekstowych zasobów Biblioteki można korzystać na każdym komputerze w sieci uczelnianej. Ze wszystkich baz studenci i pracownicy SGH od 2011 r. mogą korzystać również w domu dzięki systemowi VPN. Na terenie Biblioteki można korzystać z internetu bezprzewodowego.

Korzystanie ze zbiorów Biblioteki w czytelnich (345 miejsc) jest możliwe przez 7 dni w tygodniu. Codziennie korzysta z czytelni średnio ok. 200 osób. W okresach sesji egzaminacyjnych czytelnie otwarte są również w nocy – do 5.00 rano i są „oblegane”.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego studenci kierunku *Ekonomia* wyrazili pozytywną opinię o bibliotece oraz czytelni, mieszczących się w jednym z budynków Uczelni. Pozytywnie odnieśli się szczególnie do dostępności pozycji literaturowych zawartych w sylabusach przedmiotów. Zwrócili jednak uwagę na problemy z dostępnością dostatecznej liczby egzemplarzy niektórych pozycji dedykowanych dla danego roku studiów. Nie zgłaszano uwag związanych z godzinami pracy biblioteki oraz zasadami wypożyczeń. Ponadto wyrazili pozytywną opinię o możliwości zwrotu książek, gdy biblioteka jest nieczynna, a także możliwości zamówienia książek z magazynu przez Internet. Biblioteka SGH umożliwia studentom nocne wypożyczenie książek z czytelni, ponadto w czasie sesji, biblioteka jest otwarta również w nocy. Studentom udostępnione są także stanowiska komputerowe z dostępem do sieci Internet oraz bezprzewodowa sieć Eduroam. W czytelni znajduje się także stanowisko komputerowe dla osób niepełnosprawnych urządzenie do powiększania tekstu oraz urządzenie do syntezy tekstu do wersji dźwiękowej. Ponadto studenci mają możliwość korzystania z zasobów elektronicznych biblioteki, natomiast studenci I roku odbywają biblioteczny kurs online.

7.3.

SGH prowadzi stały monitoring infrastruktury wspierającej realizację zadań dydaktycznych i naukowych – odpowiedzialne są za to Dział Zarządzania Nieruchomościami i Centrum Technologii Informacyjnych. Ponadto, od blisko 20 lat prowadzony jest dialog z partnerami korporacyjnymi, dzięki którym uczelnia pozyskuje wiedzę o najnowszych trendach w infrastrukturze firm i instytucji. Ta stała współpraca pozwala SGH na bieżąco rozwijać infrastrukturę i biblioteczne bazy danych tak, by przygotowywać studentów do pracy w środowisku rynkowym, wykorzystując te same rozwiązania technologiczne. Wiele sal dydaktycznych zostało wyremontowanych i unowocześnionych z funduszy patronów – firm sponsorskich.

Według oceny Zespołu Oceniającego PKA, zgodnej z opinią eksperta studenckiego studenci kierunku *Ekonomia* zwrócili uwagę na ograniczoną dostępność miejsc w domach studenckich, spowodowaną zakwaterowaniem w nich studentów obcokrajowców. Studenci mają świadomość zachodzących zmian infrastrukturalnych, wynikających również z sugestii środowiska studenckiego. Sugestie w tym zakresie zgłasza samorząd studencki, studenci zaś nie dokonują oceny infrastruktury w sposób sformalizowany, np. poprzez ankietę. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA zwrócili uwagę na potrzebę wykorzystywania aktualnych programów komputerowych, wykorzystywanych w podmiotach gospodarczych z uwagi na dynamiczne zmiany zachodzące w tym zakresie.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia zapewnia bazę materialną, biblioteczną oraz dostęp do baz elektronicznych niezbędnych do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Biblioteka SGH istnieje od 1906 r., a obecnie jest największa biblioteka ekonomiczna w Polsce. Studenci pozytywnie ocenili infrastrukturę Uczelni. Stopień jej dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych również należy ocenić pozytywnie.

Dobre praktyki

1. Biblioteka SGH w opinii środowiska akademickiego prezentuje światowy poziom usługi, a jej czytelnia główna słynie z wyjątkowej architektonicznej urody, a także jej szerokiej dostępności w tym nocnej.

2. Stała współpraca SGH z firmami partnerskimi pozwala na bieżąco rozwijać infrastrukturę dydaktyczną przez sponsorowanie remontów i ich unowocześnianie.

Zalecenia

1. Zaleca się weryfikację dostępności dostatecznej liczby egzemplarzy podstawowych pozycji literaturowych zalecanych w sylabusach.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

W czasie spotkania z ZO PKA, studenci kierunku *Ekonomia*, przedstawiciele kół naukowych i Samorządu Studenckiego, pozytywnie odnieśli się do udzielanego wsparcia przez władze Wydziału. Za szczególną formę wsparcia wskazano cotygodniowe spotkanie z Prodziekanem ds. dydaktyki i studentów oraz przekazywanie niezbędnych informacji dostępnymi kanałami (tablice ogłoszeniowe, wiadomości e-mail do studentów, strona internetowa). Ponadto pozytywnie odniesiono się do dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach, wsparcia merytorycznego przedstawicielom kół naukowych oraz współpracy z otoczeniem społeczno - gospodarczym. Studenci kierunku ekonomia odbywają część zajęć w formie e – learningu i blended learningu. Wyrażono także pozytywną opinię o sylabusach, jako formie wsparcia procesu dydaktycznego, które są dla dostępne dla studentów poprzez platformę internetową.

Studenci pozytywnie odnieśli się również do możliwości realizacji przedsięwzięć, m.in. przygotowanie informatora o kołach naukowych i organizacjach studenckich, przygotowywanego przez Samorząd Studencki, spotkania z przedstawicielami instytucji publicznych i biznesu oraz projektów naukowych przez Studenckie Koła Naukowe.

Indywidualny plan studiów oraz indywidualny program studiów (w tym indywidualne studia międzyobszarowe) umożliwiają studentom dostosowanie procesu kształcenia i toku studiów do indywidualnych potrzeb jak również realizację przedmiotów/modułów międzyobszarowych. Informacje o możliwości i warunkach korzystania z tych form wsparcia zawarte są w Regulaminie Studiów. Z uzyskanych od studentów informacji, wynika, iż studenci korzystają z indywidualnych ścieżek kształcenia.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość uzyskania wsparcia materialnego w formie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomogi, a także stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA oraz przedstawiciele kół naukowych pozytywnie ocenili motywacyjny charakter stypendium rektora. System przydzielania świadczeń pomocy materialnej jest w opinii studentów transparentny i przejrzysty. Szczegółowych informacji zasięgają oni w Regulaminie Pomocy Materialnej, Samorządzie Studenckim lub w Dziekanacie.

Przedstawiciele kół naukowych pozytywnie odnieśli się do wspierania studenckiego ruchu naukowego ze strony władz Uczelni. Ponadto pozytywnie odniesiono się do możliwości sfinansowania działalności studenckiego ruchu naukowego przez jednostkę, a także do wsparcia merytorycznego ze strony opiekunów kół. Zwrócili jednak uwagę na zbyt

biurokratyczny i czasochłonny system ubiegania się o środki na działalność naukową, wydłużony czas załatwiania spraw oraz rezerwację sal na potrzeby kół.

Zarówno polscy jak i zagraniczni studenci ocenianego kierunku mogą liczyć na wsparcie w zakresie wymian międzynarodowych oraz odbywania studiów w języku angielskim. Studenci kierunku ekonomia otrzymują wsparcie w procesie przygotowania bądź realizacji badań naukowych głównie poprzez przygotowanie pracy dyplomowej, pracę w kołach naukowych lub udział w pracach badawczych realizowanych przez pracowników Uczelni.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA pozytywnie ocenili zarówno wsparcie udzielane im w procesie rekrutacji na studia I jak i II stopnia, jak i w procesie dyplomowania. Znaczną część informacji w zakresie obu tych kwestii czerpali oni ze strony internetowej Uczelni. Studenci swoje uwagi zgłaszają głównie do Samorządu Studenckiego. Poza oceną zajęć dydaktycznych studenci nie dokonują oceny innych obszarów procesu dydaktycznego.

Proces kształcenia i obsługę studentów wspiera system Wirtualny Dziekanat. Studenci w czasie spotkania z ZO PKA wyrazili opinię, iż systemy te spełniają ich oczekiwania zarówno w zakresie obsługi administracyjnej jak i wsparcia dydaktycznego. Studenci ocenianego kierunku, posiadający orzeczenie o niepełnosprawności mają możliwość uzyskania wsparcia Działu Spraw Osób Niepełnosprawnych, którego zadaniem jest definiowanie potrzeb osób z niepełnosprawnościami, organizowanie form wsparcia oraz propozycje dostosowania procesu kształcenia do takich osób. Studenci niepełnosprawni korzystają głównie ze stypendiów specjalnych, urządzeń wspomagających realizację procesu kształcenia (powiększalniki tekstu, syntezatory mowy, dyktafony) oraz transportu dostosowanego do osób z ograniczoną zdolnością poruszania się.

Studenci kierunku *Ekonomia* korzystają z usług Biura Karier głównie w zakresie poszukiwania praktyk, staży oraz ofert pracy, w tym również z zagranicy. Ponadto mogą oni korzystać z doradztwa zawodowego. Biuro organizuje m.in. Targi Pracy, Tydzień Doradców Zawodowych, warsztaty z przygotowania CV oraz przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych. Studenci uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA pozytywnie odnieśli się do działalności Biura, zaznaczając, że wielu z nich korzysta z ofert i przedsięwzięć BK. Studenci ocenianego kierunku, uczestniczący w spotkaniu z ZO PKA jak również przedstawiciele Samorządu Studenckiego pozytywnie ocenili stan i warunki socjalne w Domach Studenckich Uczelni jednak zwrócili uwagę na coraz bardziej ograniczoną dostępność miejsc dla polskich studentów, z uwagi na zakwaterowanie w nich studentów zagranicznych. Ponadto przedstawiciele Samorządu Studenckiego wyrazili pozytywną opinię dotyczącą przekazywania informacji i współpracy pomiędzy władzami Uczelni a Samorządem Studenckim i organizacjami studenckimi. Negatywnie odniesiono się natomiast do obsługi administracyjnej studentów przez dziekanaty. Uwagi dotyczyły zarówno zbyt krótkiego czasu, w tym również w czasie sesji egzaminacyjnej, przeznaczonego na obsługę studentów jak również sposób załatwiania spraw przez pracowników administracyjnych.

8.2

Zdaniem studentów uczestniczących w spotkaniu ZO PKA, głównym mechanizmem motywującym do nauki i rozwoju jest stypendium rektora dla najlepszych studentów, możliwość ubiegania się o płatne praktyki, w tym również zagraniczne. Studenci pozytywnie odnieśli się do możliwości korzystania z projektów organizowanych w SGH, w szczególności o charakterze naukowym.

System opieki studentów w procesie kształcenia jest procedowany i poddawany ewaluacji w ramach wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W szczególności system ten obejmuje proces ankietyzacji zajęć dydaktycznych. Udział studentów w doskonaleniu procesu kształcenia polega na udziale w pracach stosownych organów

kolegialnych oraz wyrażanie opinii i zgłaszanie propozycji. Dotyczy to m.in. zgłaszania bieżących problemów oraz propozycji w czasie cotygodniowych spotkań samorządu studenckiego z prorektorem ds. dydaktyki i studentów.

Uzasadnienie z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

System wsparcia studentów kierunku *Ekonomia* w Szkole Głównej Handlowej obejmuje szereg działań i procesów mających za zadanie doskonalenie jakości kształcenia. Zarówno studenci, przedstawiciele Samorządu Studenckiego oraz kół naukowych wyrazili pozytywną opinię o sposobie wsparcia w procesie kształcenia. Zdecydowanie mocnymi stronami są aktywność kół naukowych i organizacji studenckich, indywidualizacja procesu kształcenia oraz stopień umiędzynarodowienia studiów na kierunku ekonomia. Ponadto studentom w dużym zakresie umożliwia się indywidualizację procesu kształcenia m.in. poprzez przyznawanie Indywidualnej Planu Studiów. Ponadto mocną stroną jest możliwość odbytego wcześniej zatrudnienia w poczet praktyk. Należy natomiast zintensyfikować działania w zakresie obsługi administracyjnej studentów oraz procedur dotyczących funkcjonowania kół naukowych i Samorządu Studenckiego. Sugeruję się również rozważenie rozszerzenia zakresu ankiety studenckiej.

Dobre praktyki

1. Działania dążące do aktywizacji i wspierania kół naukowych.

Zalecenia

1. Zintensyfikowanie działań w zakresie obsługi administracyjnej i aspektów proceduralnych.

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
<u>Strony 17-18 Raportu</u> Wnioski /.../ 7. SGH spełnia standardy kształcenia na kierunku ekonomia na studiach stacjonarnych, popołudniowych studiach niestacjonarnych oraz studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym pierwszego stopnia. Na studiach niestacjonarnych drugiego stopnia realizowanych w trybie sobotnio-niedzielnym, niektóre przedmioty z grupy treści podstawowych realizowane są poniżej przewidzianej standardami liczby godzin. 8. Wymóg 40% udziału zajęć realizowanych w aktywnych formach nie jest spełniony na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia oraz na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych drugiego stopnia. 9. W przypadku studiów niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia, realizowanych w trybie sobotnio-niedzielnym przekroczony został 10% limit godzin zajęć, które mogą odbywać się bez udziału nauczyciela akademickiego.	W 2012 roku na wszystkich kierunkach studiów w SGH opracowane zostały nowe programy kształcenia, oparte na efektach kształcenia i zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. W trakcie prac nad programem kierunku ekonomia wykorzystano opinie Zespołu Oceniającego PKA, w tym te wyrażone w punktach 7, 8 i 9 <i>Raportu</i> (choć one odnosiły się do ministerialnych standardów kształcenie nieobowiązujących już w 2012 r.). SGH zwiększyła wymiar aktywnych form zajęć z przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym zarówno pierwszego, jak i drugiego stopnia głównie poprzez możliwość uruchamiania zajęć poniżej limitów określonych <i>Uchwałą nr 660 Senatu SGH z 2012 r.</i> Z uwagi na stosunkowo małą liczbę studentów kierunku ekonomia część wykładów przybiera formę konwersatoriów, zwłaszcza na studiach niestacjonarnych. Władze akademickie SGH podjęły szereg działań na rzecz podniesienia jakości prac dyplomowych, w

10. Prace dyplomowe są zróżnicowane. Większość z nich charakteryzuje wysoki poziom merytoryczny. Są jednak takie, zwłaszcza wśród prac magisterskich na studiach niestacjonarnych, które wskazują na konieczność zintensyfikowania nadzoru promotorskiego. 11. Zespół oceniający uważa sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego, magisterskiego za niewłaściwy, ponieważ sprawdza on efekty kształcenia bardzo fragmentarycznie.	tym na studiach niestacjonarnych (pkt 10). Wśród nich należy wymienić wydanie <i>zarządzenia rektora nr 7 z 30 stycznia 2013 r. w sprawie prac dyplomowych</i>, które od 1 października zostało zastąpione <i>zarządzeniem rektora nr 45 z 19 września 2017 r. w sprawie prac dyplomowych</i>. To drugie <i>zarządzenie</i> m.in. wprowadza po raz pierwszy formularz oceny pracy licencjackiej i magisterskiej przez promotora. W ocenie przyjmowanej pracy promotor będzie wskazywał częściowe oceny stopnia spełnienia wymagań merytorycznych i formalnych pracy, które mają służyć, jako pogładowe uzasadnienie całościowej oceny pracy. Podobne rozwiązanie zastosowane zostało w przypadku formularza oceny pracy przez recenzenta. Wyrażamy przekonanie, że zastosowanie nowych formularzy oceny pracy dyplomowej przyczyni się do urealnienia oceny pracy i ograniczy przypadki zawyżania przez promotora lub recenzenta tej oceny. Kolejnym elementem sprzyjającym podniesieniu jakości prac dyplomowych na studiach licencjackich powinno być wprowadzenie od obecnego roku akademickiego 2017/2018 <i>proseminarium z metody studiowania</i>. W jego trakcie studenci poznają m.in. zasady przygotowywania prac pisemnych. Jeśli chodzi o zastrzeżenia co do sposobu przeprowadzania egzaminu magisterskiego (pkt 11), w tym opinii wyrażonej w <i>Raporcie</i> na stronie 14: <i>Dwa pytania na egzaminie magisterskim dotyczyły zwykle tematyki pracy, a jedno – kierunku studiów. Zdaniem Zespołu oceniającego – dla właściwej oceny kształcenia na kierunku – struktura pytań powinna być odwrotna</i>, to te kwestie zostały m.in. doprecyzowane w <i>Regulaminie studiów (Zał. do uchwały nr 307 Senatu SGH z dnia 29 kwietnia 2015 roku)</i>, w punkcie 6: „Treść pytań egzaminacyjnych powinna być związana z kierunkowymi efektami kształcenia dla danego stopnia studiów”.
<u>Strona 30 Raportu</u> „Poprawy wymagają: dostosowanie budynku oraz Biblioteki dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zwiększenie liczby godzin funkcjonowania dziekanatu w czasie sesji.” Wnioski Ocena spraw studenckich, tj. działania Samorządu i organizacji studenckich oraz systemu opieki materialnej jest wysoka. Poprawy zaś wymagają wymienione wyżej rozwiązania organizacyjno-techniczne.	Budynki SGH: Główny, C i Biblioteka zostały w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, zwłaszcza ruchową. Strony internetowe SGH zawierają treści rozpoznawalne przez czytniki dla niewidzących, wprowadza się też oznaczenia pomieszczeń pismem Braille’a. SGH posiada specjalistyczny sprzęt i oprogramowanie ułatwiające edukację osobom niepełnosprawnym, tj. komputerowe programy powiększające ZoomText, Lunar i Magic; program mówiący Jaws z syntezatorami mowy; powiększalnik elektroniczny MyReader dla osób niedowidzących (w Bibliotece, Czytelnii Czasopism Polskich); stanowisko komputerowe w Bibliotece (zestaw do czytania Multilektor, dostęp do Internetu, oprogramowanie mówiące i powiększające, mysz dla osób z niesprawnością rąk); pracownia komputerowa ze sprzętem i oprogramowaniem dla osób niepełnosprawnych (DS nr 1 Sabinki); pętla indukcyjna w Auli Głównej; systemy przenośne FM do wypożyczania osobom niedosłyszącym. Generalnie ułatwienia dostępu osobom z

	niepełnosprawnością do zasobów bibliotecznych polegały na zmianach uregulowań prawnych, likwidacji barier architektonicznych i zakupie odpowiedniego sprzętu. Zgodnie z zaleceniem Zespołu Oceniającego władze SGH już w 2011 roku zwiększyły liczbę godzin funkcjonowania dziekanatów w czasie sesji. Obecnie Dziekanat Studium Magisterskiego jest otwarty dla studentów dwa dni w tygodniu w godzinach popołudniowych: poniedziałek i środa w godz. 15.00 – 18.00), a w soboty – w trakcie zjazdów studentów niestacjonarnych: w godz. 9.00 – 13.00. Dziekanat SM jest też otwarty dla studentów we wtorki w godz. 12.30 – 15.00, oraz w piątki: od 8.30 do 12.00. Dziekanat Studium Licencjackiego obsługuje studentów w godzinach popołudniowych także dwa razy w tygodniu (poniedziałek i środa w godz. 15.00 –18.00). Dziekanat SL jest otwarty dla studentów również we wtorki w godz. 9.00-10.00, czwartki w godz. 13.00-15.00, oraz piątki w godz. 9.00-11.00. W trakcie zjazdów studentów niestacjonarnych w trybie sobotnio-niedzielnym studenci są obsługiwani w soboty w godz. 9.00-13.00.
<u>Strony 30-31 Raportu</u> /.../ <u>Księga dyplomów</u> prowadzona jest centralnie dla całej Uczelni. Księga to prowadzona jest zgodnie z przepisami § 11 ust. 3 wyżej wymienionego rozporządzenia. Pokwitowanie odbioru dyplomu znajduje się w aktach absolwenta. <i>Niewłaściwie nadawany jest numer dyplomu. Zgodnie z wymogami tego rozporządzenia numer nie może być łamany przez symbol kolegium i rok ukończenia studiów, bowiem do księgi dyplomów wpisuje się liczbę porządkową stanowiącą numer dyplomu.</i> <u>W teczках osób nowo przyjętych znajdują się:</u> /... / <i>W dokumentach osób przyjętych na studia pierwszego stopnia brak jest kopii decyzji o przyjęciu na studia oraz potwierdzenia jej doręczenia, potwierdzenia odbioru legitymacji (ewentualnie indeksu), które to dokumenty są wymagane przepisami wyżej wymienionego rozporządzenia.</i> Kopie decyzji o przyjęciu na studia znajdują się w aktach studentów studiów drugiego stopnia. W teczках osób, którym udzielono urlopu znajdują się kopie decyzji w tych sprawach, <i>natomiast brak jest kopii decyzji w przypadku osób, które uzyskały zgodę na powtarzanie roku, a także wznawiających studia.</i> <u>Skreślenia</u> dokonywane są przez Dziekana, co jest zgodne z art. 190 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). <i>W dokumentach brak jest natomiast potwierdzenia odbioru tej decyzji.</i> W <u>teczkach absolwentów</u> znajdują się: praca dyplomowa, recenzje pracy dyplomowej, protokół egzaminu dyplomowego, dyplom ukończenia studiów - egzemplarz do akt, suplement oraz potwierdzenie odbioru dyplomu, jego odpisu oraz suplementu.	SGH, po uwagach Zespołu Oceniającego, w trybie pilnym dokonała zmian w dokumentacji toku studiów, eliminując wskazane nieprawidłowości. Dokumentacja przebiegu studiów prowadzona jest w Dziale Organizacji Dydaktyki oraz we właściwych dziekanatach – Dziekanacie Studium Licencjackiego (dla studiów I stopnia) oraz Dziekanacie Studium Magisterskiego (dla studiów II stopnia). Numer dyplomu jest numerem kolejnego wpisu w Księdze dyplomów SGH i składa się z trzech części: numeru księgi dyplomów / numeru porządkowego dyplomu / dwóch ostatnich cyfr roku ukończenia studiów. Akta osobowe studenta prowadzone są zgodnie z artykułem 4 Rozporządzenia MNiSW z 16.09.2016 (Dz. U. z 27.09.2016, poz. 1554), określającego, jakie dokumenty przechowuje się w teczках akt osobowych studentów, z pominięciem dokumentów dotyczących przyznania studentowi pomocy materialnej (w <i>SGH takie sprawy prowadzi Samorząd Studentów</i>) oraz oświadczeń o niepobieraniu świadczeń na innym kierunku, o którym mowa w art. 184 ust. 7 ustawy (<i>nie dotyczy</i>). W teczках osobowych studentów pierwszego stopnia znajdują się decyzje o przyjęciu na studia wraz z podpisem studenta o jej otrzymaniu. Dołączone są również potwierdzenia odbioru legitymacji. W teczках osobowych nowo przyjętych studentów drugiego stopnia studiów znajduje się potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia dyplomu ukończenia studiów I stopnia oraz egzemplarz umowy w przypadku każdego trybu studiów. W aktach studentów przechowywane są decyzje

W Suplementach wskazane jest dokonanie następujących korekt:

– skorygowanie zapisu w pkt. II ust. 4 do określeń zgodnych z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, a więc określenie statusu uczelni, tj. SGH, jako publicznej szkoły wyższej;

– skorygowanie zapisu w pkt. III ust. 1- zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym – tj. studia pierwszego lub drugiego stopnia, a nie jak to ma miejsce aktualnie – wyższe magisterskie lub wyższe licencjackie;

– w pkt. IV ust. 2, „...standardy kształcenia...” wpisanie podstawy prawnej rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia;

– w pkt. IV ust. 3 podział wpisów realizowanych przedmiotów na semestry, lata studiów, liczbę godzin realizowanych w ramach poszczególnych przedmiotów z podziałem na formy zajęć (np. wykłady lub ćwiczenia), a także wpisanie po temacie pracy dyplomowej oceny tej pracy, a także

– w pkt. V „... dostęp do dalszych studiów” wskazane jest również stosowanie zapisów zgodnych z ustawą, tj. studia drugiego stopnia, a nie „magisterskie”.

Wnioski (strona 31)

Dokumentacja toku studiów wymaga niezwłocznych działań eliminujących wymienione uchybienia.

dotyczące skreśleń z listy studentów, wznowienia na studia, urlopów długoterminowych i zdrowotnych.

Do decyzji o skreśleniu z listy studentów dołączane są stosowne dokumenty pocztowe, świadczące o ich doręczeniu, albo też odbiór decyzji potwierdzany jest podpisem studenta.

W suplementach wprowadzono korekty zgodnie ze wskazówkami i z zasadami wynikającymi z rozporządzenia MNiSW z 10.02.2017 (poz. 279):

- Status uczelni to „publiczna uczelnia akademicka” (pkt 2.3 suplementu)
- Uczelnia prowadzi „studia drugiego stopnia” (pkt 3.1 suplementu)
- Punkt 4.2, nosi nazwę „wymagania programowe” i podano w nim podstawę prawną
- Punkt 4.3, czyli szczegóły dotyczące przebiegu studiów dokumentowane są poprzez listę zrealizowanych przedmiotów: ich sygnaturę, tytuł, uzyskaną przez studenta ocenę oraz liczbę uzyskanych ECTS. Nie podawane są formy zajęć, ani podział na semestry. Każdy student kształtuje indywidualnie swój plan studiów i jedynie na I semestrze pewna część planu jest wspólna dla wszystkich. Nie podawany jest tytuł pracy dyplomowej, ani jej ocena – jest wyłącznie informacja o zaliczeniu seminarium magisterskiego i wiążącej się z tym liczbie uzyskanych ECTS.
- W punkcie 5 suplementu stosowane są właściwe zapisy.

Na zakończenie warto dodać, że działania podjęte w/w zakresach przez władze akademickie i administracyjne Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie zyskały aprobatę (nie było zastrzeżeń) Zespołów Oceniających PKA w trakcie oceny programowej kierunków międzynarodowe stosunki gospodarcze oraz metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne w 2014 roku, jak i kierunku zarządzanie w 2016 roku.